

SLOVENSKI NAROD

shaja vsak dan popoldne, izvenredni mediji in prazniki. — Inserati: do 30 peti 4 2 D, do 100 vrst 2 D 50 p, večji inserati peti vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inseratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 360 D.

Upravišтво: Kraljeva ulica št. 5, pritrilje. — Telefon št. 304.

Uredništvo: Kraljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Poština plačana v gotovini.

Borba idej.

Volilna borba stopa v svoj poslednji štadij. Po mestih in še več na deželi vlada izredno zanimanje za volilne ideje in za odločitve 8. februarja. Saj se tudi slovensko ljudstvo, odkar obstoja, še ni dokopalo do tako jasnega vpogleda v bistvo slovenske zaščitne politike, kakor toplot. Naš narod uvideva vodilne smeri našega bodočega ravnanja in po teh delovnih smernicah bo tudi odločil svojo usodo 8. februarja. Narod čuti dobro, da gre za velike ideje!

Najprvo uvideva slovensko ljudstvo, da omogoča državni unitarizem sedanje ustave Slovincem naravnost predstavlja položaj v državi. Slovinci so po svoji kulturni pripravi in naravnih duševnih zakladih naravnost poklicani, da postanejo kvas vse države. Ze danes imamo toliko nadprodukcije inteligence, pisarniškega osvoja, delavstva in marljivega obrtništva, da morajo ti desetstotice brezposelnih naravnost zahvaliti Boga, da žive v veliki bratski državi, kjer jim omogočajo unitaristični državni zakoni, da se lahko naselijo kjerkoli in služijo kruh po vsi državi. Avtonomistična separacija bi nam ustvarila naravnost nepremostljivo brezposelnostno krizo. Vse, kar služi danes po državi, bi moralo nazaj in naši srednješolski in univerzitetni zavodi bi bili prisiljeni za dolga leta zapreti svoje učilnice. Naše prebivalstvo uvideva to resnico in ve obenem, da sta tudi slovenska industrija in trgovina navezani na gospodarski unitarizem, to je na možnost razprodaje slovenskih industrijskih proizvodov po vsi državi. Slovenija postani nekaj Manchester Jugoslavije, nekako Poruhrje jugoslovenske države, središče velike industrije! V to je potrebno, da si osvojimo čim tesnejše in globlje simpatije Hrvatov in Srbov, zlasti pa naklonjenost odločujočih sil v državi, to je kralja in državnikov nacionalnega bloka.

Naše ljudstvo nadalje spoznava, da je prišel veliki čas ločitve verskega bogoslužja od gospodarskih in političnih vprašanj. Katoliška vera ni v nevarnosti. V naši državi uživa popolno svobodo. Vprašanje duhovniškega položaja je razmeroma ugodno rešeno. Eci proti klerikalizmu v Sloveniji je neprimeren samo proti politični, socialni in gospodarski popolnoma nesposobni kliki SLS. Naš narod uvideva, da klerikalistične goljufije »Gospodarske zveze« še ne pomenijo verske propagande in da Koroščeve taktične poteze ter avtonomistične zablude nimajo z verskim dušnopastirskim delom prav nobenega opravka. — Vprašanje r-mernih cerin in dobrega za-družništva ali pa ceneneča zemljorad-niškega kredita nimajo »vero nob« nega stika. Ona se rešuje po interesnem prevdanku prizadetih stanov. — Umno kmetovstvo ali racionalno življenje, zidanje cest in mostov, nove železniške proge itd. ne dosegamo z verskimi sredstvi, marveč s politiko in gospodarstvom! Naš narod vidi, da je prišel čas, ko se mora otestiti zablode klerikalizma. Prejkone že pri teh volitvah obračuna s tistimi, ki si hočejo obdržati veliko politično stranko s pomočjo verskega sleparstva.

Naše ljudstvo končno dobro loči sile, ki hočejo plodno gospodarsko delo v državi, podrobno gospodarsko in socialno zakonodajo ter dobro upravo in pa tiste sile, ki nasprotujejo notranji izgradnji naše države ter splošnemu ljudskemu blagostanju. Naše ljudstvo ve, da se bori SLS skupno s Stjepanom Radičem in ostalimi zavezniki za nemogoče stvari in da je zmaga Nacionalnega bloka ter njegova nadaljna uprava države sigurna, ker državni, nacionalni ter gospodarski interesi ne dopuste druge solucije. Naš narod torej od državne oblasti, da s pomočjo delovnega parlamenta rešuje ta velika dnevna gospodarska vprašanja! Za meglene spekulacije in aspiracije federalističnih negativosti pa ni ma smisla.

Napredni Ljubljani!

Manifestacijski shod Narodnega bloka bo v četrtek dne 5. februarja točno ob pol sedmih zvečer v veliki dvorani hotela »Union«. — Na shodu bodo govorili:

kandidat Narodnega bloka v mariborski oblasti, profesor dr. Ljudevit Pivko.

kandidat Narodnega bloka v Ljubljani: g. Ivan Mohorič, tajnik Trgovske in obrtniške zbornice,

srezki kandidat Narodnega bloka za okraj Novo mesto-Črnomelj, dr. Niko Župančič, minister n. r. in

dr. Dinko Puc, predsednik gerentskega sveta v Ljubljani.

Narodnjaki, naprednjaki, ki je Vam pri srcu svobodna naša država, ki znate ceniti zasluge onih, ki so bili najpožrtvovalnejši borci za osvoboditev in ujedinjenje, pridite na shod, da s svojo prisotnostjo manifestirate za ideje, ki jim je dal med Slovinci najrealnejši izraz baš dr. Ljudevit Pivko.

Somišljeniki, vsi na shod!

Velika nervoznost opozicijonalnih strank.

Popolen mir v Južni Srbiji. — Pozicije Narodnega bloka povsod trdne in ugodne. — Ministri na agitaciji.

— Beograd, 3. februarja. (Izv. Ob 12.) Z znatno zamudo zagreškega vlada so danes opoldne prispeli v Beograd s svojega agitacijskega potovanja pravosodni minister dr. Edo Lrkinič, minister za socialno politiko Marko Gjurčič in minister za šume in rudnike g. dr. Žerjav. Opoldne so bile konference ministrov v ministrskem predsedstvu. Za popoldne je sklicana seja ministrskega sveta, ki sprejme zelo dalekosežne sklepe za ohranitev miru in reda pri nedeljskih volitvah.

Ta teden — zadnji teden pred volitvami — je nastopila zadnja, a najodločilnejša faza volilne agitacije. — Vse stranke so napele svoje sile, organizirane so vse politične korporacije, da se v nedeljo odloči nadaljna usoda Jugoslavije. Čeprav vlada na zunaj veliko politično zatišje, vendar je povsod opaziti veliko nervoznost in naglico. V vrstah opozicije vlada velika konsterniranost in razdvojenost. Davidovičeva skupina obupuje in računa, da izgubi vse najvažnejše pozicije, ki jih pripori Narodni blok. Davidovičevci sami priznavajo, da so izgubili svojo brezglavo politično igro. Nekaj tolažbe jim skuša dati dr. Korošec, ki objavlja v »Vremenu« daljšo izjavo. V razgovoru z zagrebškim dopisnikom »Vremena« je bil voditelj slovenskih klerikalcev zelo bojevit, gotovo pod vtisom popolnega poloma, ki ga je doživela njegova stranka v nedeljo v Ljubljani. Politična javnost je poročila o klerikalnem polomu sprejela z največjim zanimanjem.

Danes dopoldne je prispel v Beograd s svojega potovanja po Južni Srbiji notranji minister Boža Maksimović. Vašemu dopisniku je minister izjavil,

da se prebivalstvo Južne Srbije udeleži v ogromnem številu volitev za Narodni blok. Javna varnost je povsod v Južni Srbiji zagotovljena. Ne glede na vse izmišljotine opozicijonalnega tiska, je treba z veseljem pozdravljati okolnost, da se je prebivalstvo začelo samo organizirati proti napadom odmetnikov in drugih razbojnikov. Posebno značilno je, da prebivalstvo aktivno posega v svojo obrambo in sodeluje z našimi obmejnimi stražami. Proti odmetnikom so se izvedle tudi poskusne vaje, ki so dobro uspele.

Glede pozicij Narodnega bloka je notranji minister izjavil, da je globoko prepričan o zmagi Narodnega bloka. — Zmaga je sigurna. Čeprav je opozicija povsod delala veliko reklamo, da si pripori v Južni Srbiji večino mandatov, je že danes iz razpoložljive volilnih mas jasno, da odnese Narodni blok na jugu zmago in dobi večino glasov.

Notranji minister je imel zadnje dneve prav dobro uspele shode v Štipu, Strumnici, Velesu in v drugih večjih mestih.

Agitacijsko potovanje finančnega ministra dr. Stojadinovića je obrodilo prav dobre sadove. Finančni minister je prepotoval vso Črno goro. Shodi so bili množično obiskani. Z ozirom na šance Narodnega bloka pri volitvah je dr. Stojadinović izjavil:

»Vlada je vedno pripravljena izpolniti svoje dane obljube. Bilo, kakorkoli, vlada tako zvanega »pisanega bloka« ne pride nikdar več na površje!«

Finančni minister je odpotoval v Podgorico, od tam v Virpazar in Ulčini in nato preko Dubrovnika v Beograd.

Herriot je sam izjavil, da vlada odločno protestira proti vsakemu napadnemu tolmčenju, kakor da pomenja odprava tega poslanstva kršitev verskih svobodščin v Franciji. Ministrski predsednik je nato odločno odklonil predlog, da se zadeva vrne komisiji. Pripravljen je dovoliti kredit 58 tisoč frankov za misijonskega škofa pri Vatikanu, ki bo zastopal interese Elzačanov in Lotrinžanov. Ministrski predsednik je končno zavrnil, da mu zbornica izreče zaupnico. S 413 proti 250 glasovi je zbornica odklonila predlog, da se vprašanje tega poslanstva ima vrniti odseku v razpravo.

Sklep zbornice pomenja odpravo francoskega poslanstva pri Vatikanu.

Nastop zagrebških novinarjev proti podtajniku Wilderju.

— Zagreb, 3. februarja. (Izv.) Za večeraj 2. februarja je bila sklicana izredna skupščina zagreške sekcije Jugoslovenskega novinarskega združenja. Na dnevnem redu te skupščine sta bili dve točki: 1.) protest novinarske sekcije proti preganjanju tiska in 2.) revizija članov zagreške sekcije. Ker ni bila vloga zakonito kolkovana, jo policijsko ravnanje ni rešilo, marveč je skupščino iz formalnega ozira prepovedalo. Novinarji so kljub temu sklicali ne-

kak članski sestanek v društvene prostore hrvatskih književnikov. Ta sestanek je imel značaj konference, ne pa izrednega običnega zbora. Za ta sestanek je vedelo le nekaj opozicijonalnih novinarjev o njem pa niso bili obveščeni ostali novinarji. — Nekaj članov zagreške »Riječi« je neoficijelno izvedelo, da se vrši ta sestanek. Na njem so obravnavali vprašanje protesta proti preganjanju opozicijonalnega tiska. Predložena je bila tudi resolucija, katere zadnji odstavek se je nanašal na državnega podtajnika Večeslava Wilderja. Resolucija ostro napada Wilderja, češ da je on iniciator tega preganjanja. Na odločne ugovore članov redakcije »Riječi« je ta konferenca sprejela resolucijo brez napada na državnega podtajnika Wilderja. Današnji jutranji listi opozicije so objavili resolucijo tudi s tem na sestanku črtanim napadom. Častni sod, obstoječ iz treh članov, je dalje z dvema glasovoma sklenil, da se državni podtajnik črta iz novinarske organizacije. Objava častnega sode je bila neolajna, ker je državnemu podtajniku bila odvzeta prilika, da se v smislu društvenih pravil pritoži na občni zbor sekcije, odnosno na kongres novinarjev.

SPOR MED GRČIJO IN TURČIJO RADI PATRIJARHA

— Carigrad, 3. februarja. (Izv.) Kakor znano, je turška vlada odredila izgon grškega patrijarha iz Carigrada. Turška vlada se pri tem sklicuje na sklepe mešane komisije, ki je patrijarhov izgon odredila na podlagi lausanske mirovne pogodbe.

— Pariz, 3. februarja. (Izv.) Grški poslanik je včeraj opozoril francosko vlado na postopanje Turčije namram carigraskemu patrijarhu, Francija, Anglija in Italija namravajo glede tega napraviti pri turški vladi demarš. Vse tri države se dogovore za skupni nastop. Spor med Turčijo in Grško radi patrijarha je zelo poostren.

— Beograd, 3. februarja. (Izv.) Grška vlada je našo vlado zaprosila za intervencijo v prilog grškega patrijarha, ki je bil izgnan iz Carigrada. Naša vlada ne odobrava turškega sklepa. Cerkveni krogi so glede nadaljnjega razvoja zadeve zelo zainteresirani.

— Pariz, 2. februarja. (Izv.) Po uradnih poročilih iz Aten je grška vlada odločena odposlati v Angoro ostro protestno noto radi izгона patrijarha iz Carigrada. Izgon pomenja pravo kršitev lausanske mirovne pogodbe od strani Turčije. Turška vlada je odredila obdržati pod orožjem še letnik 1923, katerega je bilo treba odposlati domov. — Kakor javlja Reuter iz Aten, je grška vlada sklenila predložiti spor, ki je nastal med njo in Turčijo, v vprašanju patrijarhata, mednarodnemu sodišču v Haagu. Države, ki so podpisale lausansko mirovno pogodbo, proučavajo grško-turški spor.

GRŠKA MOBILIZIRA.

— Pariz, 3. febr. (Izv.) Po poročilih iz Aten je grška vlada sklenila vpklicati pod orožje letnik 1925. — Po vsej Grški je nastalo veliko ogorčenje radi izгона patrijarha iz Carigrada. Razna verska in kulturna društva so organizirala protestne shode po vseh večjih krajih Grške. Shodi zahtevajo, da Turška da zadoščenje grškemu patrijarhu.

SPREMENJE V DIPLOMACIJI SOVJETSKJE RUSIJE.

— Dunaj, 3. februarja. (Izvirno.) Listi javljajo, da zapusti dosedajni poslanik sovjetske Rusije Joffe Dunaj in da je premeščen kot poslanik v Tokio. — Kakor znano, si je pridobil poslanik Joffe veliko zaslug za sklenitev rusko-japonske pogodbe. Na njegovo mesto je imenovan predsednik odbora za vodstvo državnih podjetij Lauter.

PETROGRAD OSTANE POSTA LUKA.

— Varšava, 3. februarja. (Izvirno.) Iz Moskve javljajo, da je sovjetska vlada sklenila proglasiti Petrograd (sedaj Leningrad) za prsto luko.

DANICA ANDROLIČ OBSOJENA NA TRI LETA JEČE.

— Beograd, 3. februarja. (Izv.) Včeraj dopoldne je bil končan senzacionalen proces proti Danici Androličevi, ki je opravljala volnuno službo v prilog Italije na Madžarske. Kakor znano, je bila Androličeva pri prvi obravnavi z vsemi svojimi sokrivci vred oproščena. Ker se je državni pravdnik proti oprostitvi pritožil, se je te dni vršila proti Androličevi in njenim sokrivcem nova razprava, za katero je vlada lo v javnosti ogromno zanimanje. Kmalu po 16. popoldne je otvoril predsednik senata zaključno razpravo. V dvorani veliko občinstva, dame, odvorniki, vojniki in policijski uradniki. Nastala je grobna tišina, ko je predsednik Paljič začel čitati sodbo. Sodba med ostalim veli:

Sodišče prve stopnje je razsodilo, da se Danica Androlič kaznuje na tri leta ječe, v kar se vračuna preiskovalni zapor 409 dni. Soobtoženci Ivan Mitković, Sulejman Abdagić in Mira Filipović se oproščajo radi pomanjkanja dokazov, ker so jih obremenjevale le izpovedbe obtožene Androlič. Bivši kapetan Krušnjak se ima pozvati pred sodišče, ko ga izsiede.

Obtoženko je stražnik takoj odpeljal v zapore. Ostali so bili izpuščeni na svobodo.

AHMED BEG ZOGA PREDSEDNIK ALBANIJE.

— Beograd, 3. febr. (Izv.) Po poročilih iz Tirane je albanska konstituenta soglasno izvolila Ahmeda bega Zoga za predsednika republike Albanije. Izvolitev se je veljavna za dobo sedmih let. Izvolitev se je vršila na podlagi nove ustave, ki je izdelana po vzorcu ustave severoameriških držav. Takoj po izvolitvi je predsednik Ahmed beg Zogu na svečan način prisegel ustavi, domovini in narodu.

SOVJETSKA VLADA IZGANJA POLJAKE.

— Minsk, 2. februarja. (Izv.) Tukajšnje sovjetske oblasti so izdale naredbo po kateri se morajo vsi posestniki poljske narodnosti izseliti iz beloruske sovjetske republike. Termin za izselitev traja najkasneje do 1. januarja 1926. — Poljski listi so zelo ogorčeni nad tem preganjanjem Poljakov in smatrajo da je omenjena odredba v zvezi z akcijo sovjetske Rusije proti Poljski.

NEMŠKI KOMUNISTI ORGANIZIRAJO BOJNE ODREDE.

— Monakovo, 2. februarja. (Izv.) Tukajšnja policija je aretirala nekega moneterja, pri katerem je našla kompromitirajoče dokumente, ki kličejo, da organizirajo nemški komunisti prve bojne odrede kot osnovno reče armade v Nemčiji.

Borzna poročila. Ljubljanska borza.

Zliti trg:

Pšenica domača fco. Ljubli. den. 475, kuruza nova dobava februar fco. Postojna trans. 2 vag. den. 275, bl. 275, zaključki 275, kuruza nova dobava marec fco. Postojna trans. bl. 290 in april bl. 300, oves srbski, par. Ljubljana bl. 330, žito ribičan, čist b/fco. Postojna trans. den. 300.

LESNI TRG.

Javorjevi plohi od 2-4 m dolž., od 20 do 40 cm medla 27 neobr. fco. meja, blago 1200; bukovji plohi 45, 50, 55 mm, od 2,25 m dolž. naprej fco. meja, denar 500; smrekove deske 20 mm, 25 mm, 30 mm in 50 mm monte fco. meja, blago 500; lipovi krili od 25 cm prem. naprej od 3 m dolž. fco. nakladna postaja, 1 vagon, denar 400, blago 420, zaključ. 400; bukovja drva sep. seč. 1 m dolž., fco. nakladna postaja, 2 vagona, denar 20, blago 21, zaključ. 20.

Effekti:

2½% drž. renta za vojno škodo kupon 1 den. 155, bl. 155, zaključki 155, 7½% invest. pos. iz 1. 1921 bl. 65½. Celjska posojilnica d. d. den. 210, bl. 212, zaključki 210, Ljubljanska kreditna banka den. 228, Merkantila banka den. 124, bl. 128, Prva hrvatska štedionica den. 895, bl. 900, Slavenska banka bl. 80, Split bl. 1385, Strojne tovarne in livarne bl. 147, Trboveljska premožkopna družba bl. 408, Združene papirnice den. 100, Stavbna družba d. d. Ljubli. den. 290, bl. 290, 4½% kom. zad. dež. hke. bl. 89.

Zagrebska borza.

Dne 3. februarja. — Sprejeto ob 13.

Devizo: Curih 118.6—119.6, Prag 182.10—185.10, Pariz 330.30—335.30, New York 61.16—62.16, London 294.30—297.50, Trst 255.75—258.75, Berlin 14.625—14.775, Budimpešta 0.08525—0.08725, Dunaj 0.0861 do 0.0881.

Effekti: 7½% invest. posoj. 1921 64—66.50, 2½% drž. renta za ratno štetu 128—130, Ljubljanska kreditna 235—245, Centralna banka 25—27, Hrv. eskomptna banka 105—107, Kreditna banka, Zgb. 117—119, Hipotekarna banka 59.50—60.50, Jugobanka 104—105, Prastrediona 890—900, Slavenska banka 75—76, Eksploatacija 60—62, Drava d. d. Osijek 210—220, Sečera, Osijek 730—750, Isis d. d. 55, Nihag 39—42.50, Gutman 670, Slaveks 170—180, Slavonija 58—59, Trboveljska 390—415.

Inozemske borze.

— Curih, 3. febr. Današnja borza: Beograd 8.375, Pariz, 28.03, London 24.82, New York 518.10, Milan 21.55, Berlin 1.234, Prag 15.30, Dunaj 0.0073.

— Trst, 3. febr. Borza: Beograd 39—39.10, Pariz 129.75—130.25, London 115.35—115.50, New York 24.05—24.15, Curih 464—466, Dunaj 0.0335—0.0340, Prag 71.50—71.75.

Volilna borba.

Manifestacija narodne in državne misli na Vrhniki.

Sijajen shod ministra dr. Žerjave. — Ponesrečen klerikalni načrt.

Z Vrhnike nam pišejo: Prekrasno manifestacijo za narodno in državno edinstvo smo imeli preteklo nedeljo pri nas. V našem trgu, ki je bil vedno znan kot najbolj zagrizena klerikalna trdnjava, se je začelo svitati, kar je dokazal nedeljski shod. Že eno uro pred začetkom so prihajale trume volilcev na shod. Ko je došel minister dr. Žerjav s srezkim kandidatom Zebalom, je bilo vse črno na velikem prostoru pred dvorano in navdušeni živijo klici odličnemu našemu politiku in prave narodnemu borcu so pričali, kako spoštuje ljudstvo svojega voditelja, pa tudi, da je ljudstvo spregledalo in da trumoma zapuša Stranko ljudskih sleparjev.

Shod, ki se ga je udeležilo do 600 oseb, je uspel nad vse sijajno; čeprav so ga nameravali klerikalci razbiti. Ko pa so jih naši volilci postavili na hladno, se je shod nemoteno nadaljeval in med splošnim navdušenjem zaključil. Kot prvi je govoril minister dr. Žerjav, ki so mu zborovalci priredili navdušene ovacije. Stvarno je dokazal, da prvi slovensko ljudstvo v prepad, ako bo še nadalje poslušalo in podpiralo klerikalce. Naš spas je v gospodarskem delu, ako nečemo, da nam propadejo naša kmetija, naša obrt, da naše tovarne ne ustavijo svojega obrata, ako nečemo, da bo ves narod gospodarsko uničen.

Govor je bil miren, stvaren, brez vseh demagoških izpadov. Klerikalci bi se naj k našim govornikom prišli učiti dostojnosti in takta v govorih. Nobene žal besede, nobenega sovraštva in zafrkavanja nasprotnih politikov; samo gola dejstva in dokazi. Kdor ni resen v govoru in po časopisih, ne more biti tudi resen zagovornik ljudstva in njegovih koristi. Vse druge stranke so ugajale in se ugajajo samo osebno politiko in demagogijo ter varajo ljudstvo. Toda ljudstvo že spregleduje in 8. t. m. bo tem demagogom odklenalo, ker ljudstvo hoče kruha, a ne bratomornega boja. Zborovalci so priredili g. ministru ob zaključku govora viharne ovacije. »Živel dr. Žerjav, živel kralj, živele narodno in državno edinstvo!«, ti klici so gromko odmevali po dvorani. Ko se je navdušenje podelilo, je dobil besedo srezki kandidat G. Zebal, čegar govor je bil tudi sprejet z navdušenim odobravanjem. Nato sta med splošnim odobravanjem še govorila gg. Ipa-vec in Majer. Pozivala sta somišljenike na krepko agitacijsko delo. Ako stori vsak pristaš svojo dolžnost, je zmaga Narodnega bloka zagotovljena.

Ko je bilo zborovanje zaključeno, so se napredni volilci mirno razšli. Na ulici so razgrajali plačani klerikalni agitatorji. Prišlo je do neznatnih incidentov, orožništvo je s krepko roko takoj napravilo red. Med razgrajajo je nosil zvonec sin župana dr. Marolta. Varnostni organi so bili prisiljeni ga aretirati. Nato je zavladal mir. Ker so klerikalci napovedovali zlasti za ponedeljek nove izgrede, je okrajno glavarstvo odredilo, da se v ponedeljek 2. t. m. ne smejo na Vrhniki točiti alkoholne pijače in ne vršiti politični shodi.

„Slovenec“ so davki — korektni!

Dve leti je »Slovenec« hujškal slovenske trgovce in vse naše ljudstvo, da so davki previsoki, da nas Beograd izžema, da nas bodo uničili davki in da je zaradi tega voliti SLS! S to limanico si je pridobil pri zadnjih volitvah 21 poslancev, s to vabo je mečtaril preteklo pomlad in poletje, dokler se v jeseni SLS ni sama dokopala do oblasti ter imela priliko, dokazati svojo istinsko ljubezen do davkov. Vse je v Sloveniji pričakovalo znižanje davkov, zlasti pa tisti krogi, ki so nekoč mislili, da so davki pač zato veliki, ker jih država potrebuje in ker je treba uravnovesiti državni proračun. Če pa temu ni tako, so si mislili ti krogi, tem bolj. Kako veliko pa je bilo iznenadenje, ko klerikalci ne samo, da niso znižali davkov, nego so se drznili zaikniti slovensko javnost, ki je verovala v klerikalne protidavčne tirade, da se davki ne morejo znižati in da so davčne krivice posledice pregorelosti davčnih oblasti v Ljubljani! Naenkrat ni bil kriv visokih davkov Beograd, marveč Ljubljana, torej slovenski uradnik! Ta predrznost je še vsem znana in si jo moramo zapomniti za predstoječe volitve. Nesramnost klerikalnega tiska pa ni umolknila glede davkov tudi po padcu sramotne Davidovič-Koroševce vlade. V današnji številki se »Slovenec« norčuje iz prizadevanja poštenih slovenskih pridobitnih krogov, ki si olajšujejo davčna bremena, češ da so taka olajšavanja nekorektna! Pa evo, kaj piše »Slovenec«: »Kandidat JDS Zebal agiti- ra tudi s tem, da z zapisnikom v rokah

kaže posameznim volilcem, koliko jim je znižal osebne dohodnine. Zanj je tako delal tudi v Smarju. On je član osebno-dohodninske komisije. Kot tak ima dolžnost, da dela korektno! To je dosloven prepis »Slovenčeve« notice, iz katere lahko razvidijo vsi naši trgovski in pridobitni krogi, kako in kaj je bilo in je z ljubeznijo klerikalne stranke do slovenskega trgovstva in gospodarstva sploh in puncto davkov!

Shodi Narodnega bloka v Ljubljani.

Narodni blok je priredil zadnje tri dneve v Ljubljani več shodov, ki so vsi prav sijajno uspeli. V soboto je bil shod v gostilni pri Draščku za vodmatski okraj. Shoda se je udeležilo okoli 150 naprednih volilcev. Shod je otvoril obrtnik g. Simon Praprotnik, na kar so poročali kandidati Ivan Mohorič o gospodarskih problemih in o političnem položaju, ki je nastal po lanskim marčnim volitvah. Ugotovil je popoln neuspeh klerikalne politike v Beogradu. V ostrih besedah je nato gospod Hribernik kritiziral klerikalno politiko, napram vpokojevcem. Klerikalci so vpokojevcem mnogo obetali, toda ničesar niso zanje storiili, nasprotno se opeharili so jih. Govorili so še drugi govorniki, na kar je bil shod brez vsakega incidenta zaključen. — Prav dobro je bil obiskan shod na Tržaški cesti v gostilni Krčon, kjer je govoril predsednik gerentskega sveta dr. Puc. Njegova izjava je vzbudila med navzočimi splošno odobravanje.

V nedeljo je Narodni blok priredil tri shode, ki so jasno pokazali, da ostane večina ljubljanskega prebivalstva še vedno na strani Narodnega bloka, kljub temu da gotovi agitatorji skušajo zbegati napredno volilstvo. Prav sijajen je bil shod Narodnega bloka v nedeljo 1. februarja v gostilni »Česnovar« na Dolenjski cesti. Prostor gostilne so bili prenapolnjeni barjarskih volilcev, ki so z iskrenim zanimanjem sledili izjavam govornikov. Kandidat Ivan Mohorič je obravnaval vsa gospodarska vprašanja, ki se tičejo napredka Ljubljane v zvezi z našo notranjo politiko. Za njim je razpravljal gerent mestne občine dr. Dinko Puc o komunalni politiki v temperantnem govoru, ki je izjavil povsod živahno odobravanje. Zelo zanimive podatke o klerikalni agrarni politiki je nato podal dr. Brnčič. Omenjal je med drugim dejstvo, da klerikalci ne žele izvesti agrarne reforme, ker imajo med svojimi vrstami največje veleposestnike v Sloveniji. Klerikalna stranka ne kaže pravi nikakega interesa, da bi se z vncmo zavzemala za izvedbo agrarne reforme. Član mestnega gerentstva Likozar je nato podal navzočim razna pojasnila glede mestne uprave in razpravljala so se na tem sestanku tudi vsa lokalna vprašanja.

Včeraj 2. t. m. je bil dopoldne shod za Krakovo - Trnovo v restavraciji Seklič ravnatoka prav dobro obiskan. Sneli je bil shod Narodnega bloka na Gosposvetski cesti v restavraciji pri Levu. Zlasti v velikem številu so se udeležili shoda napredni železničarji. Shod je otvoril licejski ravnatelj Anton Jug. Govorili so kandidati Ivan Mohorič, nadučitelj Jeržek in g. Jakša, ki je omenjal nujnost rešitve stanovanjske bede. Razpravljala so se tudi razna gospodarska in davčna vprašanja. Vsi shodi Narodnega bloka so se vršili dostojno brez vsakega incidenta. Dosedanja bilanca teh shodov je, da so pozicije Narodnega bloka utrjene. Na razpoložanje napredni vrst je v moralnem oziru napravil najboljši vtis dr. Korošec polom v Unioni.

Klerikalna „manifestacija“ v Ljubljani.

Za nedeljo so bili klerikalci sklicali shod v hotelu Union, kjer naj bi govoril načelnik SLS, sam dr. Korošec. Na shod so vabili ljubljanske meščane brez razlike političnega prepričanja. Javnost je torej pričakovala, da bo to veliko, svobodno in vsem pristopno zborovanje, kjer bodo zborovalci povedali svoje misli ter zavzeli v svobodni diskusiji svoja stališča. Radi te namere je na shod prišlo tudi precej naprednega občinstva, zlasti pa ljubljanska Orjuna, ki je hotela izkoristiti to priliko ter zahtevati od voditelja SLS dr. Korošca na javnem shodu strikten odgovor glede klevet, ki jih je bila deležna ta organizacija v prejšnjem letu od strani klerikalne stranke in ljubljanskega »Slovenca«. Orjunač je inž. Kranjcem na čelu so nameravali vprašati dr. Korošca, kako in kaj je s trboveljskimi dogodki, kdo je inšceniral podnariški incident, kaj je pri bičevičevih stotostih, kaj z Mussolinijevim lirami, o katerih je svojčas pisarilo glasilo SLS v Ljubljani. Namera inženjerja Kranca in Orjuna je bila torej povsem pravična ter poštena. Ko je Orjuna vstopil v unionsko dvorano, je zahteval od dr. Korošca, naj se shod mirno nadaljuje in je izjavila, da bodo Orjunač mirno poslušali, kakor drugi zborovalci, samo da si bodo po govoru dr. Korošca in njegovega namestnika dovolili postaviti gotova vprašanja ter poseči v diskusijo. Ta pa ni bilo po godu dr. Korošca, ki oznanja nezmotljivost svoje protisrbske gonje že šest let! Zbal se je diskusije, uvidel vso nemotljivost svojih idej ter dal znamenje, naj klerikalni pristasi shod razbijejo, samo da se ne izpostavljajo sramoti, da ne doživijo njegov program na javnem klerikalnem shodu debakle. Na znamenje klerikalnega vodstva so začele prisotne terciarke poklenko vpitje, nastal je vrvež in splošna gneča proti izhodu dvorane. Trezni klerikalni pristasi uvidevali, da se je dr. Korošec nesramno blamiral; postopal je na vso moč nekava-

brake ter nedemokratično, ker je preprečil kot pravi duševni tiger, da se javni shod izpremeni v trezno in pošteno diskusijo o pravilnosti klerikalnega političnega programa. Klerikalci se pač boje javne diskusije kakor hudič križa, kar vedo, da samo nevedni in nesvobodni ljudje morejo nasaditi klerikalni sepiariji z vero ter z lažjo o bogoslužni prirodi (!) klerikalnega političnega dela ter o direktnih božjih izvoljenih (!), to je klerikalnih poslancev! Tako se je torej nedeljska prireditelj, ki naj bi bila manifestacija klerikalne misli, popolnoma izjalovila. Ljubljanci, ki so prisostvovali žalostnemu odhodu dr. Korošca z unionskega zborovanja, vedo podrobno, mi pa konstatiramo danes se načelno stran, namreč da je SLS, ki se izdaja za pobornico moderne demokratizma, odbila zaželeno, mirno in pošteno javno diskusijo na svojem shodu ter s tem dokumentirala svoje politično nazadnjaštvo!

— Da razgovarjamo. Pepe, tisti, ki je zdaj v uredništvu nabrusil vse volilno orodje, vintu, copate in bumerang in francosko kladivo takisto, ni v nedeljo nič razgovarjal. Gospod Korošec so mu dali enodneveni dopust, gospod policijski direktor pa direktive, naj se v pljuvanju malce omeji. Ljubljana da je bela po svojih tradicijah in da ji tudi zima letos prizanaša. Mestna občina se ob priliki primerno zahvali stvarniku, da ji ni poslal snega, kajti prihrani pri cestnih posmetižih toliko, da bo lahko zidala še eno hišo. Pa so dejali gospod policijski direktor Pepetu, naj tudi on upošteva to naravno dobroto in naj malce kroji svoj avstrijski kašelj in nahod takisto. Bela Ljubljana da ne more prenašati tolikega blaga Pepetovih pljunkov in bi bilo jako primerno, da Pepe počaka, da se vrnejo v posvetovalnico mestni očetje, ki so zdaj na počitnicah. Potem da še postavijo na vseh vogalih smetišnice, kamor bo Pepe lahko odlagal svojo nesnago. Tako so dejali gospod policijski direktor in je bil Pepe mnenja, da ne kaže ugovarjati. Zato v nedeljo on ni nič razgovarjal in bljuval takisto ne. Ali je razgovarala zanj slovenska prestolnica, naša bela Ljubljana. Bogme, Pepetova vinta nekaj izda in francosko kladivo tudi. Govor slovenske prestolice je bil tako strahovit in porazen, da je zbudil Pepeta iz sladkih sanj. Nataknil je copate, zgrabil vintu in vrzel v svojega spečega užitarja bumerang. In evo, tedajci je tisočglava množica napolnila ljubljanske ulice. V veliki unionski dvorani, posebno jako pa pred škofovo tiskarno, so se odigravali dogodki, da nikoli tega. Večtisočglava množica je bila demolirana — o! Pepe je imel Petrov blagor, da ni šel v copatah med to množico, kajti bil bi danes siromak bos. Tolpa, nekako dvajsetglava in štiridesetna je demolirala večtisočglavo Pepetovo množico. Tako zna govoriti samo bela Ljubljana, slavna prestolica Pepetovih copat. In ko je bila ta reč tako tolovajsko demolirana, je vzel Pepe francosko kladivo in zaklical »živjo gospod Korošec!« Potem je dvignil gospoda Korošca na rame in jih je nosil po mestu. Pepe še ni videl take demolirane manifestacije, odkar so umrli cesar Jožef. Spal je po trudapolnem delu za sijajno zmago zvestobe Nj. apostolskemu Veličanstvu tako imenitno, da je čul v spanju, kako so Sokoli, socialisti, komunisti, anarhisti in nihilisti viharno aklamirali gospoda Korošca na njegovih ramah. Ko je prespal vso to sijajno reč, je dejal ljubljancem, da se jim pokaže drugo nedeljo kot zmagovalec. Za belo svojo nevesto da je že dal kuharici sešiti žalno uniformo in črn pajčolan in ji namerava po sijajni zmagi pokloniti tudi črnožolti prapor, oni, ki ga hrani pod streho. Gospod Korošec so mu dejali, da naj kar on opravi to poroko, ker jih veže celibat. Ali ko nevesta odloži svoja bela oblačila, da bi tudi oni radi kramljali z njo. Zdaj so si jo ogledali raz Pepetove rame in jim je jako všeč.

— Somišljenike Narodnega bloka za poljanski okraj opozarjamo na shod, ki se vrši danes v torek dne 3. februarja t. l. ob 20. zvečer pri Košaku v saloni na keglistiži, Krekov trg št. 11. — Volilcem poljanskega okraja se predstavi kandidat g. Mohorič. Na shodu govori tudi minister n. r. g. dr. Kranjmer. — Somišljeniki, vsi na shod!

— Shod volilcev Narodnega bloka za Dvorski okraj se vrši jutri v sredo ob 20. zvečer pri Mraku na Rimski cesti. Govorita oba kandidata g. Mohorič in njegov namestnik inž. Šapla. Udeležba na shodih Narodnega bloka raste od dne do dne, zato smo prepričani, da bo tudi ta shod sijajna manifestacija za državno idejo.

— Manifestacija železničarjev v Novem mestu za Narodni blok. Dne 2. januarja ob 13. se je vršil v Novem mestu v gostilni Müller volilni shod Narodnega bloka za železničarje. Malone vsaka dolenska postaja je poslala svojega zastopnika. Dvorana je bila nabito polna, stali so železničarji tudi v veži. Shodu je prisostvoval g. vladni komisar. Splošno zanimanje in odobravanje je vzbudil nastop g. Ogrinca, načelnika kurilnice v Novem mestu, ki je v dolgem govoru žigosal voditelje N. S. S. in izjavil, da javno izstopa iz te stranke. Prisotna dva narodna socialista, katera sta hotela govoriti o bratskem

spoznanju, zborovalci niso hoteli poslušati. Podrobneje poročilo še priobčimo. Nato je govoril g. inž. Šapla, namestnik kandidata Narodnega bloka za mesto Ljubljana ob splošnem zanimanju o raznih pereh železniških vprašanjih in o potrebi dela za zmago Narodnega bloka. Osebnega njegova izvajanja so bila sprejeta z vsestranskim odobravanjem. G. postajni načelnik iz Grosuplja, bivši narodni socialista, je v dolgem govoru pozival na delo za zmago Narodnega bloka. N. S. S. je v popolnem razsulu, to je dokazal tudi ta shod!

— Shodi Narodnega bloka na Gorenjskem. Narodni blok je priredil zadnja dva dni celo vrsto krasno uspešnih shodov ro Gorenjskem in Notranjskem. Posebno sijajen shod je imel sreski kandidat dr. Kranjmer v Poljanah. Shod se je vršil pod milim nebom in navzoče občinstvo je navdušeno odobraval govnikova izvajanja. Učinkoval je ta shod tembolj, ker je klerikalni bivši poslanec neposredno popreje na svojem shodu odklonil vprašanje, kaj je kot poslanec delal in dosegel. Soglasno je bilo mnenje vseh volilcev, da dosedanji svojih geslanec, ki so delali samo javno politiko, ne bodo več volili. V ponedeljek je imel dr. Kranjmer shod v Starem trgu, v Planini in Hotedršici. Njegovim izjavam so številni navzoči volilci navdušeno pristavali. Zlasti globok vtis so napravili govornikovi dokazi, kako klerikalci pač radi obljubljajo, da izvrše vse, kar volilci od njih zahtevajo, ko pa so izvoljeni, pa redno pozabljajo na svoja obljube. Slučaj z vodovodom v Cerklji in v tem oziru posebno značilen. Bivši klerikalni poslanec Gostinčar je svoječasno obljubil, da izposluje za vodovod v tem kraju ljudstvo državno podporo. Na to svojo obljubo je seveda pozabil in ko so ga njegovi volilci kasneje prišli, se jim je enostavno odrezal z izgovorom: »Podpora so poželi Srbi.« Razočarani klerikalni volilci so se sedaj obrnili na napredno stranko, ki jim je ne glede na njih strankarsko pripadnost takoj izposlovala izdatno podporo, katere prvi brok jim je bil že te dni izplačan. Cerkljski volilci so se sedaj lahko prepričali, kakšen razloček je med klerikalci, ki vse obljubljajo, pa nič ne izpolne, in med naprednjaki, ki sicer ne obetajo modrine z neba, pač pa store za ljudstvo, kar je v njihovi moči in to brez odlaganja. V Planini in v Hotedršici je kandidat razpravljal tudi o perečem vprašanju razmejitve. V vseh točkah je dal volilcem zadovoljiva pojasnila in jim zagotovil, da bo demokratska stranka napela vse sile, da popravi to, kar so glede razmejitve zagrešili klerikalci, ki so s podpisom opatiškega protokola zakrivali vso nesrečo. Vsi navzoči volilci so se z navdušenjem izrekli za kandidata Narodnega bloka in se zavezali, da bodo z agitacijo od moža do moža storiili vse, da po svojih močeh pripomorejo k čim najsijsnejši zmagi Narodnega bloka. — V nedeljo je bil v Radovljici volilni shod Narodnega bloka. Sreski kandidat Ambrožič je v lepo zasnovanem govoru očrtal zlasti gospodarski program, ki ga hočejo izvajati kandidati Narodnega bloka, ako bodo izvoljeni. Njegova izjava je izpolnil kot delegat strankinega načelstva ravnatelj Jug, ki je navzočim somišljenikom izročil pozdrave strankinega voditelja dr. Žerjave. Vsi navzoči so pozdrav sprejeli z viharnim navdušenjem in njih čustva napram osebi ministra dr. Žerjave je tolmačil v lepem govoru notar Pexan. Na shodu se je konstatiralo, da je razpoloženje med volilci v Radovljici za Narodni blok prav ugodno.

— Blamaza »bratskega sporazuma« v Kranju. Narodni socialisti, ki nastopajo pri teh volitvah pod firmo »bratskega sporazuma« so včeraj hoteli prirediti shod v Kranju. Kranjski naprednjaki so jim v svoji širokodušnosti dali na razpolago veliko dvorano v »Narodnem domu«, zlasti zategadelj, ker so prireditelji shoda napovedali, da hoče na tem shodu govoriti tudi profesor beogradskega vseučilišča dr. Boža Marković, ki je tudi med slovenskimi naprednjaki znan kot prepričan Jugosloven in mož poštenjak. Shod, ki se je vršil snoč ob 18. je bil prav številno posečen, ker so se ga udeležili v izredno velikem številu somišljeniki tako demokratske, kakor radikalne stranke. Narodnih socializmov je bilo na tem shodu pač malo več, kakor je prstov na roki. Zborovalci so zahtevali, naj se izvolijo iz njih srede predsednik, za katerega so predlagali župana g. Cirila Pirca. Oseba g. župana je gotovo jamstvo, da bi opravljaj predsedniške posle povsem nepristransko in lojalno. Temu predlogu pa so se uprli narodni socialisti, na čelu jim Držič in Juvan ter izjavili, da se raje odpovedo shodu, kakor da bi pristali na to zahtevo. Nastalo je med zborovalci splošno prerekanje in končni efekt je bil, da so narodni socialisti zapustili dvorano ter odšli v gostilno pri »Novi pošti«, kjer so imeli zaupni sestanek. Temu zaupnemu sestanku je prisostvovalo recel in čitaj v celam 24 oseb, katerih po ovica pa so bili člani načelstva NSS iz Ljubljane. Kakor nam poročajo, je na tem shodu prof. dr. Marković odkrito izrazil svoje razočaranje in svojo nevoljo, da so ga voditelji takozvanega bratskega sporazuma pod pretezo, da je vsa Gorenjska in njihovemu taboru, izvalili v Kranj in ga s tem spravili v skrajno mučen položaj.

— Shod nacionalnega bloka v Beli Krajini. V nedeljo 1. februarja ob 7. jutraj se je vršil v Podzemlju pri Gradcu sestanek zaupnikov, na katerem je poročal dr. Birs, urednik »S. N.«. Govornik je pradožil pomen sedanjih volitev, zlasti njih gospodarsko stran. Skrajni čas je, da se parlament loti gospodarskega dela. Po tem poročilu se je razvila podrobna debata, izkom katere je govornik razložil zaupnikom nekatera pereča vprašanja, tako vprašanje vojakov, ki bi bile že davno v Sloveniji na službovanju, da niso tega zahtevali taš tisti, ki so proti kralju in naši državi. Vlada ni mogla biti tako nesposabna ter izpustiti vojske in bajonete klerikalni pridrživni gospodi ter Radičevi republiki. Zaupniki so sklenili agitirati za nacionalni blok in njegove gospodarske težnje z vsemi silami.

Popoldne ob dveh se je vršil v Metliki velik javen shod, na katerem so poročali dr. Birs, tajnik Dežman ter podpredsednik SDS Malešič. Dr. Birs je v enournih navdušenih izjavah pobil SLS ter njeno doslej popolnoma brezposelnost politiko. Opozoril je na veliko brezposelnost v Sloveniji, na krizo industrije, na delavsko bedo, na zadolževanje kmetijstva, kar vse zahteva kar najbolj aktivno gospodarsko politiko v predstojećem parlamentu. To politiko si je nemogoče zamisliti v okvirju federalistične opozicije, ki že iz načelnih razlogov iz varnostnih ozirov do državne enotnosti ne more priti do državne oblasti. Preostaja samo nacionalni blok kot državna zveza strank, ki hoče plodno izgradnjo naših notranjih kriz in stremeljni. Govornik se je nato dotaknil osamljene Pučjeve akcije, ki je obsodjena, da živorati v brezplodni opoziciji ter ostaja, kakor doslej v kotu, ne da stori za kmeta in njegove agrarne potrebe toliko, kakor je črna za notnost! Pozval je Metličane, da si natančno premislijo, ali vržejo krogiče v skrinice strank, ki ne garantirajo pravega uspeha, kakor je z izolirano ter osebno akcijo g. Pučja. G. Pučelj ni hotel v nacionalni blok, torej ne bo na vladi. Metlika potrebuje velike državne pomoči in v to je potrebno zaupanje metličanskih volilcev do vlade in države. Na tem prvotnu Metlike so zainteresirani vsi tamošnji gospodarski in trgovski krogi, ki bi morali predstavljati prave pionirje ljudskega prosvetljenja ter pridobivanja klerikalnega kmeta za jugoslovensko državo, predvsem pa za smotrno gospodarsko in kmetijsko delo. Pučelj bo stal ob strani, ko bo država obravnala z Radičem in ne bo mignil s prstom, da poboljša sedanje carinske postavke ter omogoči kmetu življenje in boljšo bodočnost. Ta vseskozi smotrna ter poštena in jasna izjava je poslušalcem sprejela z velikim odobravanjem, nakar sta govorila še gg. Dežman in Malešič, ki sta posvetila klerikalno zlorabo vere ter povdarila protidržavno akcijo Stepana Radiča. Na koncu so zborovalci priredili kralju viharne ovacije: Izmed 24 skrinjic bo vladala še dalje samo 1 skrinjica in to tista, s katero je kralj in armada ter vse pošteno, gospodarsko in interesirano ljudstvo! Uspehi shod se je vršil v zasedeni dvorani narodne žitnice. Metličani so sklenili, da glasujejo 8. februarja kompaktno za nacionalni blok. Vlada bo to glasovanje tudi vpoštevala s primerno podporo metličkemu mestu in njegovim gospodarskim ter poslovnim interesom!

— Politčno in gospodarsko društvo za kolodvorski in šentpeterski okraj vabi vse člane in druge somišljenike na shod Narodnega bloka, ki se vrši v sredo 4. t. m. v gostilni g. Zupančiča, Ančeljeva c. 18. Poročata kandidata gg. Iv. Mohorič in inž. Šapla. — Odbor.

Politične vesti.

— Vlada podpora mariborskemu gledališču. Iz Beograda javljajo, da so imele popoln uspeh pri vladi intervencije zastopnikov in voditeljev Narodnega bloka v korist Narodnemu gledališču. Intervencijo Narodnega bloka sta podprla s kulturno in politično utemeljenimi dokazi veliki župan dr. Pirkmayer in gledališki upravnik dr. Brenčič. Sedaj je prosvetni minister Svetozar Pribičević pri finančnem ministru izposloval, da se mariborskemu gledališču izplača kredit v znesku 800.000 Din. Finančni minister je izjavil, da je za ta kredit našel kritje in je o tem obvestil velikega župana v Mariboru. S tem je zagotovljen nadaljni obstoj za našo severno mejo tako važnega kulturnega zavoda.

— Protest naše vlade na Dunaju. Z ozirom na protijugoslovanske demonstracije, ki so jih priredili nemški nacionalisti 28. januarja t. l. v Gradcu povodom Svetosavske proslave, je zunanje ministrstvo sklenilo na Dunaju vložit pri avstrijski vladi odločen protest.

— Rešitev prošnji učiteljstva za vstetje službene dobe. Po prizadevanju velikega župana mariborske oblasti se je revidirala ob preveč vsteta službena doba nekaterih učnih oseb ter so se do sedaj izdala nova »rešenja«, odnosno nalog za ureditev prejemkov za naslednje učitelje in učiteljice: Josip Cencič v Rogatcu, Vida Ivanec v Slovenjgradcu, Fran Šafarič v Krizevcih pri Ljutomeru, Mirko Marinič pri Sv. Marku nižje Ptuj, Viktorija Krašovec v Črešnjevcu in Olga Krašovec v Mariboru.

— Naloga italijanske narodne milice v vojnem slučaju. »Idea Nazionale« piše, da se po novem dekretu, ki se predloži parlamentu, določijo sestava narodne milice v vojnem slučaju tako, da bodo služili v njenih oddelkih mladeniči pod 10. letom in močje nepoklicanih letnikov. Vršili bi v glavnem pomožno službo redni vojski, čuvali bregove, železnice, donasili živila na fronto in slično. Ampak končno bi se iz njih stvorile vendar lahko tudi izvrstne napa-dalne skupine. Tako misli omenjeni list. Najbrže pa italijanski narodni milici ni potreba razmišljati o vojnih nalogah, ker ni gotovo, koliko časa bo še obstojala.

— Umaknitev albanske tožbe proti naši državi. Zunanje ministrstvo je obveščeno uradno, da je vlada Ahmeda bega Zoga poslala Društvo narodov brzojavno uradno obvestilo, ki javlja, da Albanija umika od bivšega ministrskega predsednika Fana Noli predloženo pritožbo glede sodelovanja Jugoslavije pri zadnjih albanskih neau-

Prosveta.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

DRAMA:

Začetek ob 20. zvečer.

Torek, 3. februarja: »Iz ubijene duše«. B. Sreda, 4. februarja: »Penelope«. Red A. Četrtek, 5. februarja: Ob 13. uri popoldne »Cyran de Bergerac«. Znižane cene. — Dijaška predstava. — Izven.

Petek, 6. februarja: Zaprto. Sobota, 7. februarja: »Veronika Deseniška«. Red C.

Nedelja, 8. februarja: Ob 13. uri popoldne: »Pepelehu«. Mladinska predstava. Izven. — Ob 20. uri zvečer: »Stričkove samice«. — Izven.

OPERA:

Začetek ob pol 20. zvečer.

Torek, 3. februarja: »Lopudska sirotica«. D. Sreda, 4. februarja: Zaprto. Četrtek, 5. februarja: »Travata«. Red E. Petek, 6. februarja: »Prodana nevesta«. — Gostuje ga. Ema Destinova. — Izven.

Sobota, 7. februarja: »Smrt tarantule« in karakteristični plesi. Red F.

Nedelja, 8. februarja: Ob 20. uri zvečer: »Don Juan«. Izven.

Ponedeljek, 9. februarja: Zaprto.

— Gledališke abonente in drugo občinstvo opozarjamo, da igra danes v torek zvečer opera in drama. V drami se vprizorijo »Iz ubijene duše« za red B, v operi se pa poje zadnjič v abonmaju Vilharja opera »Lopudska sirotica« za red D.

— Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani opozarja in prosi vse gledališke abonente, da poravnajo do 10. t. m. zadnji, to je 6. obrok abonmaja. Prav posebno se prosi samudnike, da poravnajo svoj dolg.

— Dr. Lahova mladinska igra »Pepelehu«, ki so jo v soboto prvič uprizorili na našem odru, je prav lepo uspela. Upriporjenje je bila prav skrbno in je ta tudi učinkovala. Se bolj je prišla do veljave pri priz. Podrobno oceno pričakujemo te dni.

— Knjižne gorilke Mohorjeve družbe. Prvi književni dar, ki ga pošilja gorilka Mohorjeva družba, obstoji iz štirih knjig: 1. Koledar. Uredil ga je iz izbranim okusom V. Belč. Opremo je oskrbel prof. S. Sanfel, gorilski rojak, ki je narisal okusno zaglavje mesecem dvanajst značilnih pokrajin primorske dežele. Iz bogate vsebine naj omenimo krasno razpravo o dria Breznika »Kaj krsna imena pomenijo« in »Staroslovenska osebnost imena«. V poglavju »Zemlja in ljudje« je prof. Šarabon podal lep statistični pregled vseh držav sveta. Sledi obširen pregled dogodkov po svetu.

Ako bi zmagali Nemci...

Kaj se zgodi z veleposestvi.

(Konec)

»Le svobodni kmetijski stan da, kakor izkušnja uči, največ voljakov in davkov.« (Str. 163). »Visoko plemstvo izgubi brez nadaljnjega svojega posestva, ki jih je plemičem izročil v srednjem veku cesar kot fonde. Plemstvo namreč ni izpolnilo pogoja, da germanizira Slovane... Zato pripadejo veleposestva nazaj državi, ki bo preko noči to nalogo izvršila s tem, da tjakaj naseli nemške kmete. (Str. 72). Na Ruskem, kjer je zemlje dovolj, pa se dosedanjim nemškim veleposestnikom zaenkrat pusti po 1500 oravov zemlje, za ostalo pa »dobi veleposestnik izplačilo« no vrednost zemlje v 4% obveznicah nove, nalašč za to ustvarjene »Provincijalne deželne banke«, precenjeno po starih cenah, dodatno 10% odpravnine radi odpadlega dobička.« (148). Razumljivo! »Stara vrednost« je bila skoraj enaka nič, sedaj pa se bo skokoma dvignila. Ker pa so ti nemški veleposestniki doslej zvesto vršili »nemško delo«, ne gre jih kaznovati, zato dobijo poleg stare cene še 10 % odpravnine...»

»Začeti hočemo novo življenje v novem cesarstvu. Njega poglavitni smoter je splošno vsakega posameznika Nemca. Vsi drugi posamezni zakoni so le izvrševanje tega temeljnega načela.« (84).

in v Primorju l. 1924. Prosvetno delo primorskih Slovencev opisujejo kratki članki o slovenskih vzgojvaliških in pregled izobraževalnih organizacij v Primorju. Primorsko ljudstvo bo iz koledarja spoznalo slovenske moše: Josipa Paglaruzija-Krlana, čigar 11 do sedaj še neznanih pesmi je tu natisnjenih; Josipa Stritarja in rojake Valentina Staniča, skladatelja Ivana Kokošarja, opernega pevalca Marija Simenca, Mihaela Štruka, ki je bil Tolminec, vsučilski profesor na tehnik v Helsingforsu. — Pod zaglavjem »Naša zemlja« je napisal dr. Henrik Tuma klasičen in izčrpen opis Rezije, kateremu je pridan podroben zemljevid z katero slovenske posesti in govorice. — Dve baladi Jože Lovrenčiča, poljudna povest, več ljubkih otroških pesmic Karla Široka, trije spisi v uravnih »dejav bogatijo koledar«. — G. Mohorjeva družba je izdala tudi dva preveda: Danilevskega romantično povest »Na Indijo« iz časov Petra Velikega in Ralsove »Prenjitarje«, ki jih je točno in z okusom iz češčine podomacil vseučilni prof. Bradac. — Več primorskih kmetijskih strokovnjakov je pisalo »Gospodarsko čitanko«, ki jo je uredil inž. J. Rustja. Ta knjiga bo dober svetovalec kmetičkim gospodarjem. — G. Mohorjeva družba šteje v prvem letu 11.099 članov, kar je lep uspeh. Letos pošlje med hrvaški odsek pa izda za 2200 članov krog 10.000 knjig.

— Jugoslovenska silva br. 3. od 1. februarja o. g. donosi članke o krizi lašizma, nekrolog filozofa Natorpa od dr. VI. Dvornikovića, te početak Prelogova dulič članka o Petru Velikemu, prigodno dvjestogodišnjice njegove smrti. Medju beletrističnim prinosima uvršena je jedna novela St. Tomašiča, te pjesme F. Alfirevića, St. Simića i L. Trtaka. U pregledu prikazuje Fr. Hešić Oregorčeviću »antologiju« a dr. M. Stojković knjigu poljskog naučenjaka Zielienskoga o vezama između antike i kršćanstva. Dr. Br. Vodnik piše o Bazilisu shvatanju plagiata, dok je Iso Velikanić objavio duhoviti feljton »Pogibija Rajka bijelnika«.

— »Zvonček« prinaša v februaru št. 1. tole vsebino: E. Gangl: Gučeva sodb. Pesem. — Jos. Vandro: Romanje naše Jelice. — Anica: Naša kuharica. — Milana: Koroska zima. — Miroslav Kuncič: Sreča. — Dr. Fr. Zbanič: Bič. — Fr. Rojec: Knjiga. — Fr. Ločnikar: Godovnica. — Fr. Rojec: Prvi snež. — Juraj Jurajević: Iz bajne dežele. Kamniško sedlo (poda). — Ivo Trošt: Nezadovoljni muc. — Janko Samiec: Snežen mož. — Pouk in zabava. — Kotiček gospoda Dobropoljskega.

Naravnost pa je treba misliti vsaj še na bližnjo prihodnost. Nemcev bo, če se bodo tako razmnoževali, kakor v zadnjih 50. letih, kar pa garantira smotrena politika po zmagi in pa nemška znanost, v pičlih 150 letih skoraj ena milijarda in za to je treba skrbeti. »Pokrajina med rekama Eufrotom in Tigrisom je najžalostnejša puščava našega časa. Dognano je, da je to stanje le umetno. Povzročile so ga edinele nezdružbe turške razmere. O Siriji in Mali Aziji velja isto. Ta ogromna ozemlja komaj čakajo dneva, da zopet pridejo v posest delovnega bogatega in podjetnega naroda, da se vnovič povzpno do prejšnjega procvita.« (233).

»V tej novi Veliki Nemčiji noben tujec ne more postati lastnik stavbe ali zemljišča. Tak zakon obstoji že v mnogih državah.« (86).

»Samo Nemci smejo imeti posestve.« (158).

»Vsak naseljenec... pa mora biti poročen in že imeti najmanj dva otroka. Žena mora biti Nemka.« (151).

»Mesta, vasi in selišča, deli morja, zalivi, otoke, reke, potoki, jezera, mostovi, hribi, njih pobočja in doline, šume, travniki, krčevine, kosi polja dobijo nemška imena. To pomeni, da se ima izvršiti v treh letih.« (154).

»Učni jezik je nemški. Višje šole

in univerze sprejemajo le otroke nemških staršev.« (153).

»Knjige, časopisi, žurnali in letaki se smejo izdati edinele v nemškem jeziku.« (85).

»Volilno pravico dobijo na predlog oblasti le tisti, ki so »popolni državljani.« Tak pa more postati le tisti, katerega materni jezik je nemški, kogar izobrazba odgovarja namenom ljudske šole, ki je nadalje čisto nemškega rodu in ki položi posebno državljansko prisego.«

»Novonemške zemlje: Severna Češka, Južna Češka, Moravska, Južna marka in Primorje bodo smele voliti v državni zbor šele, ko bo nemška kolonizacija popolnoma končana.«

»Vsi narodi v Veliki Nemčiji poslušajo le v nemškem jeziku. Tolmači se ne zahtevajo ore postaviti, vendar mora prosilec plačati vse stroške, ki se odmerjajo po važnosti predmeta in po davčni zmogljivosti prošilca. Polovico pristojbine dobi državna blagajna za svrhe nemške kolonizacije.« (8).

»Uradnik mora postati le Nemec, ki ima Nemko za ženo.«

Med državami, ki so imele zakon, da tujec ne more biti lastnik zemlje, je bila tudi Rusija. Ko pridejo Nemci v Rusijo, je treba ta zakon obdržati v veljavi, toda samo k temu pripominja Tannenbergo doslovno: »Gotovo, priznavam to, da je precej čudno, če se zakoni, ki so napravljeni zoper tuje, prično uporabljati zoper zakonodajalca samega.« (144).

To so glavne smernice tega programa Nemstva za 20. stoletje. Natisnjen je bil leta 1911. v debeli knjigi v obliki »Ljudske izdaje« in brezdvomno v stotisočih izvodih razširjen med nemško ljudstvo. Zanimivo je, da tudi naši Nemci to knjigo dobro poznajo in jo očitno dobro hranijo pred nenakladnimi očmi. »To je utopijsko, odgovorijo v zadregi, če jih vprašajo.

Odvrniti je treba, da je to danes in za enkrat utopijsko, dokler so zmagujantizem in zmagujantizem skupni strupeni zobje. Splošno znano je, da Nemci tudi danes ne mislijo na drugo kot na »maščevanje«, na novo, še strašnejšo vojno in končno na uresničenje svojega velenemškega programa. To pa je danes njih minimalni program.

V gласnem — prepuščajmo komentar čitavljem in javnosti. Povdarjam le še eno: obramba je visoko moralna in vrvno potrebna. Čim prejšnja popolna ureditev konsolidacije in mogočna utrditve vseh svobodnih slovanskih držav, predvsem naše, je življenjsko vprašanje vseh nas.

Pouk, kje in kako se moramo braniti, proti vsenemški nevarnosti, lahko čitamo zgoraj. Ali se bomo borili proti tej opasnosti s istimi sredstvi, kakor Nemci? Dvomimo, v to smo premehki. Zaščititi pa se moramo čimprej z vsemi potrebnimi protikrepi. Strnjeno naravno in državno edinstvo. Narodna in državljanska zavednost sta predvsem potrebni. Poleg vojnih reparacij pa so nujno potrebne v vseh slovanskih državah tudi »agrarne reparacije«: to, kar nam je uspešno rešilo slovanske zemlje, moramo obdržati trdno v svojih rokah.

Šimetov.

Evropa brez ljubezni.

Slovenci indijski pesnik Rabindranath Tagore, ki se muči v Italiji, je imel v dvorani filozofskega krožka v Milanu govor, ki je mestoma izvenenaval v molitve, kličoče ljubezen med ljudmi.

Ko je bil star sedemdeset let, je prišel prvič v Evropo. Poslal ga je očče študirat na Angleško. S srčnim hrepenjem je stopil na evropski tla v Brindisi. Evropa se mu je zdela dežela sanj, zemlja poezije, idealnosti in svobode. Vnoči, polni luninega sveta, se mu je prikazala Evropa ne kot trd svet akcije, marveč kot mladenka, ki sanja...

Šel je na Angleško ter se vrnil v domovino, da najde zopet samega sebe, sanjal je in pisal. Ni maral za ljudi, ki se bore v vednem hrupu, poiskal si je zavetje, da učil mladino, razumevati Boga narave...

Zopet je v Evropi. Čital je v Wordsworthu: Ne tigris in ne levi in ne nesreče na zemlji niso storili toliko zlega, kolikor ga dela človek človeku. Ob svojem prvem prihodu je videl srčne dežele, prvotajajoča polja in mislil je, da je tudi ta lepota delo ljubezni, kaj jo je vstvaril človek, ki ljubi zemljo. Danes, ko gleda Evropo, kako jo muči, nevoščljivost in dobičkaželjnost, se boji, da ožupa. Dancs vi trpite! je vzkliknil s trepetajočim glasom. Senca bede iz Evrope se razteguje po svetu. Veliki se bili, ko ste znali ljubiti. Sedaj trpite, ker ne ljubite! Pomanjkanje ljubezni ne pripušča, da bi se vstvarjale lepe stvari. Monotona krinka trgovske izobrazbe ne izraža duha. Lepota se rodi iz potrpežljivosti, ali pollepnih duhov, je nimajo...

Evropa je velika, močna, silna. Ah kaj počne s svojo potenco? Evropejci se mi dozdajajo včasih kot otroci, ki se ukvarjajo z revolucijami. Po eni strani kličejo mir, po drugi pa iščejo nove načine razdiranja. Mir je duševna stvar, sila, ki se porodi iz srca in ne iz organizacije... Rabindranath Tagorejeve besede naj bi živo odmevale tudi po Jugoslaviji.

»Trpite, ker ne znate ljubiti!« Življenje brez ljubezni prinaša sovraštvo in gorje. »Brez ljubezni se ne vstvarjajo lepe stvari... brez ljubezni se ne vstvarjajo in ne utrjuje države, brez ljubezni ni konsolidacije in napredka. Proč z nevoščljivostjo in dobičkaželjnostjo! Vrš se velik boj prgi sovražnosti, velik boj za ljubezen med Jugoslovenci, da bi se sprijaznimo med seboj, vzljubimo in prične skupno bratsko življenje. Boj se ima dokončati 8. februarja, ki ima prinesiti sporazum v Jugoslavijo in s sporazumom trajno bratsko ljubezen.

Volite vsi kandidati Narodnega bloka!

Sport.

SLOVENSKO LOVSKO DRUŠTVO.

(Občni zbor.)

Včeraj 2. tm. je bil v restavracijskih prostorih hotela »Južni kolodvor« 14. redni občni zbor Slovenskega lovskega društva. Zborovanje je otvoril predsednik dr. Lovrenčič, ki je pozdravil navzoče člane, zastopnika ljubljanske pokrajinske oblasti viš. gospodarskega svetnika g. Šilica, delegate podružnic in zastopnike tiska. Za tem je predlagal, da se Ni. Vel. kralju Aleksandru odpošlje udanostna brzojavka. Predlog je bil soglasno sprejet. Po teh uvodnih formalnostih se je predsednik a pijačeto spominjal med letom preminulih desetih članov, od kojih so bili trije ustanovniki. Navzoči člani so vsak spoštovanja do zaslužnih pokornikov vstali s sedežev.

Za tem je podal tajniško poročilo g. Repovš, ki je navedel, da šteje društvo sedaj pet podružnic, v Radovljici, Celju, Mariboru, Ptuj in nova podružnica v Murški Soboti. Članov šteje društvo 2330, od teh 123 ustanovnih. Izven kraljevine šteje društvo 34 rednih in 5 ustanovnih članov. — Društveno glasilo »Lovec« je izšlo v preteklem letu 24-krat in sicer vselej v 3500 izvodih. Člani so dobivali glasilo brezplačno. V tajniškem poročilu se nadalje omenjane številne prireditve v preteklem letu, od katerih je predvsem omeniti lovski zahvalni večer v Zvezdi, strelsko tekmo na ljubljanskem strelišču, kjer sta prisostvovala tudi Nijh Vel. kralj in kraljica. Kraljevske tolvico sta pozdravila predsednik dr. Lovrenčič in predsednik društva ostrostreljv Jean Schrey. Za časa veselja je društvo postavilo paviljon »Prireda«, ki je vzbudil splošno pozornost, poleg tega pa se je istočasno vršilo mladinski tekmovalno streljanje. Da so vse prireditve uspelo tako v moralnem kakor v materialnem oziru dobro, je predvsem zasluža strelskega mošta g. Zvonka Javnačiča, ki je prireditve aranziral ter

sploh pripravil vsa podrobna dela. Zato mu občni zbor izreka posebno zahvalo. Dne 1. junija 1921. je bila v Beogradu ustanovitev »Središnje uprave lovskih združenj«, kateri je pristopilo tudi SLD. Ob sklopu je tajnik poročal med drugim tudi o kolektivnem zavarovanju zoper nezdore članstva, o vzgoji lovskih čuvajev v zanesljive lovce in o ustanovitvi lovске knjižnice. Iz blagajniškega poročila, ki ga je podal g. Zupan, posnemamo da je imelo društvo 3.948.481.91 par dohodkov. Celoletna bilanca pa izkazuje 86.517 Din pasice.

Predsednik je nato prečital stavljene predlog glede povišanja članarine, vendar je bil ta predlog soglasno odklonjen. Ker je odbor popolnoma kompleten, so volitive odpadle. Pri slučajnostih je nastala živalna debata o predlogu delegata mariborske podružnice za delitev društva v dve veliki podružnici, od katerih naj bi bila ena s sedežem v Ljubljani za ljubljansko oblast, druga pa s sedežem v Mariboru za mariborsko oblast. Celjski zastopnik g. Robleček je odločno nastopil proti temu, ker bi se s tem cepile društvene sile in bi to lahko imelo kvarne posledice za obstoj društva. V debato je poseglo več govornikov. Končno je prodrl sklep odbora, da se odloči ta točka z dnevnega reda ter da se skliče sestanek delegatov vseh mariborskih podružnic ter zastopnikov v Mariboru, kjer se bo razpravljalo o tem vprašanju.

Sprejet je bil dalje predlog, da se na lovske bradake vabi samo člani SLD. Končno je stavil g. Remič, zastopnik iz Trbovelj predlog, da bi bilo zelo umestno, če bi se prihodnji mesec vršil v Trbovljah nekak sestanek med zastopniki odbora SLD in tamošnjimi lovci iz rudarskih revirjev, katerih je okoli 150 in bi bila večina voljna pristopiti k društvu. Predsednik je temu predlogu ugodil in se bo torej v prihodnjem mesecu vršil v Trbovljah prihodnji mesec. S tem je bil ob 14. občni zbor zaključen.

Julijeka krajina.

— 50letnica političnega društva »Edinost« v Trstu. Dne 2. t. m. je poteklo 50 let, odkar se je ustanovilo v Trstu politično društvo »Edinost«. Predsedniki so bili: dr. Rijzak, Nabergoj, Mandić, Gorjup, dr. Rybář in za njim predseduje društvu dr. Wilfan. Dolga doba pol stoletja v boju za narodne pravice! Koliko truda in napora, pa tudi častokrat sijajnih uspehov po hudi borbi, včasih pa je bilo še tako pravično in pošteno prizadevanje zaman, ker je pritisnil avstrijski režim, ki je poznal za primorske Slovence v glavnem le krivico. Ali kljub temu se je tržaško Slovenstvo v predvojnem času dvigalo še visoko, prišla pa je vojna in 3 njo nova doba v življenju ob Jadranu. Nastopa čas nove obrambe Slovenstva in treba, da se vrši z ono pravičnostjo in žilavostjo, ki sta dila dotedanje delovanje političnega društva »Edinost«. — Naš rod ob Atriji ne izumrje, le krepko na delo! Politično društvo »Edinost« je raztegnilo svoj »elokrog na vso deželo, zato pa naj stopijo pod njegov prapor in pod njim naj trdno stoje vsi, ki se bore za bodočnost Slovencev ob sinjem našem morju!

— Nadležna šola v Vipavi? Nadzorništvu strokovnih in nadleževalnih šol v Gorici je predložena prošnja za ustanovitev nadaljevalne šole za vajence v Vipavi. Goriska trgovsko-obrtna zbornica priporoča ugodno rešitev.

— Za ceste Solkan-Trnovo je nakazalo slovensko ministrstvo za javna dela znesek 184.000 lir, ki pa je že zdavnaj porabljen in je popravljena komaj polovica ceste. Goriska trgovsko-obrtna zbornica je poslala na ministrstvo novo prošnjo za podporo 200.000 lir, da se bo mogla ta tako potrebna pa tako zamernjena cesta vendar enkrat pošteno popraviti.

— Iz Rihnenherke je odšel na Bratsko službovat duhovnik g. Leopold Arke, ker mu oblast ni hotela dati italijanskega državljanstva.

— Kamenarstvo Celje, ki bi upraval svetnik Banke Adriatike, je bil puščen na svobodo. Istotako odv. Cacopardo.

— V Idriji je sedaj polno brezposelnih in rudarji imajo majhno plačo. Ze nekaj dni se muči v Idriji komisar za rudnik. Pri njem je bila deputacija rudarjev, ki je opozarjala na brezposelnost, katera bi se prav lahko odpravila, in na nizke plače rudniškega delavstva. Deputacija je prošla za nujne pomoči.

Ed. Rice Burroughs:

57

„Tarzanov sin“

POGLAVJE XXI.

Prepozno kesanje gospoda Morisona Baynesa.

Crnc, kateremu je Malbini ukazal, naj čaka na nezaraščenem kraju sredi džungle, je ždel tu dobro uro. Skrčeno je ležal ob ogromnem drevesu, ko je kar na enkrat zaslišal neko čudno, kašlju podobno hikanje leva. S prirojenostno urnostjo in iz strahu pred strašno smrtjo, ki mu je grozila, se je hitro vspel na drevo. Takoj nato je iz gorda na livado prilomastil ogromen lev in se blizal mrhovini antilope za katero se crnc preje niti ni zmenil.

Zver je trgala in žrla meso vso noč prav do jutra. Ubogi crnc se je krčevito držal drevesnih vej in tako vso noč brez spanja prebel in premišljeval, kaj se je zgodilo z njegovim gospodarjem in z obema konjema. Z gospodarjem je skupno potoval že skoraj vse leto in zato je prav dobro poznal njegov surovi značaj, ki se ni strašil tudi pred najhujšimi zločini. Prišlo mu je na misel, da ga je gospodar najbrže namenoma zapustil iz neznanih vzrokov, najbrže zato, da bi nikomur ne mogel izdati, kje se nahaja severno Malbini taborišče.

Kakor drugi črnici, ki so tvorili Švedovo spremstvo, tako je tudi ta mladenič iz vsega svojega srca sovražil tega okrutnega pustolovca in le iz strahu pred njim je vztrajal v njegovi družbi. Ta njegov neprijetni položaj, v katerem se je sedaj nahajal, je v to sovražnost prilepil novo olje.

Ko je vzhlo solnce, se je lev oddaljil, crnc je splezal z drevesa na tla in se odpravil peš na dolgo pot nazaj v taborišče. V svojem nerazvitem razumu je koval najrazličnejše otroške, toda sovražne načrte, kako bi se maščeval nad Švedom, ki ga je spravil v tako nevarnost.

Kake pol milje od taborišča je prišel na svežo sled dveh konjev. Sled je v pravokotno vodila proti zapadu. Crnc je izrval v obrazu je postal zamisljen, jenišji in po nekaj hipih je z obema rokama hlastno udaril po svojih stegnih in bušnil v glasen smeh.

Crnici so zelo zgovorni in klepetavi ljudje, ki izklepetajo vse, kar vidijo in slišijo. Tudi Malbini novi spremljevalci v tem oziru niso bili nič drugačni in ker so se nekateri v spremstvu Malbina nahajali že po več let, ni bilo skoraj nobene stvari iz njegovega življenja, za katero bi ne vedelo vse spremstvo.

Ker je crnc prav dobro poznal svojega gospodarja in njegove brezštevilne zločine iz preteklosti in ker so mu bili tudi znani Malbini v Baynesovi načrti, je takoj uganil, da je Malbini svojega tolega tovarnika privedel na zvitelo celo-

paril in mu odnesel ženo do svojega zapadnega taborišča. — njega samega pa je pustil na tem kraju, kjer ga more izslediti veliki Bwana in ga seveda primerno kaznovati. Bwana se se bali, zakaj imel je strašno moč in silo, kateri ni mogel nihče odoliti.

Ko je crnc vse to premišljal, se je z glasnim smehom veselil svojega gospodarja, ki je tako prebrisano ukani lahkomiselnega Angleža. Vse okoliščine je dobro premislil, nato pa se je s hitrimi koraki napotil proti severu tako hitro, da bi mu niti jezece ne mogel slediti.

Morison Baynes je v Švedovem taborišču prebil vso noč brez spanja. V srcu se mu je pojavil strah in dvomi o zanesljivosti Skandnavca, kateremu ni več zaupal. Šele proti jutru je za trenotek trdno zrasel. Vodja njemu dodeljenega oddelka ga je zbudil takoj po solnčnem vzhodu in ga opozoril, da se mora nemudoma odpraviti na pot proti severu. Morison Baynes s tem ni bil zadovoljen. Hotel je počakati na Hansona in Merimo. Vodja se je zaman trudil, da bi mu razjasnil nevarnost, ki mu groze, ako bi se obotavljaj. Mož je prebil že več let v Švedovi družbi in zato ni dvomil o tem, da je Šved izvedel zločinsko dejanje, ki mora v srcu Velikega Bwana brezpogojno vzbuditi jezo in gnev. Zato je nujno potrebno, da odidele proti severu in tako preprosto, da bi jih Bwana uganil že na prvem od-

lju ali neke v bližini, zakaj v tem slučaju bi so jim slabo godilo.

To pripovedovanje je v Baynesu vzbudilo velik nemir.

Porajalo so se mu misli, da je morda Veliki Bwana Hansona zaletil pri kakem zločinskem dejanju. Kaj, ko bi ga Hanson izdal in Bwani razkrij njegove načrte? Ni izključeno, da že hiti proti taborišču, da ga izsledi in kaznuje. Baynes je že velikokrat slišal, kako kratek proces popravi Bwana z zločinci, pa naj si bodo veliki ali mali, ki se negreče proti zakonu in predpisom njegovega malega in divjega kraljestva, ki leži daleč za mejami od zadnjih bivališč civiliziranih ljudi. V teh pokrajinah pravzaprav ni bilo zakonov in predpisov. — zakon in sodnik je bil Bwana sam in to nad vsemi, ki so živeli in žive v oblasti njegove moči. Saj so celo pripovedovali, da je dal umrtiti nekega belokožca, da bi tako maščeval dekladomačinko, ki jo je dotičnik onečastil.

Baynes se je stresel pri tej misli. Kaka kazen, čakati tistega, ki je skušal odvesti njegovo belo varovanko? Smrt! Izven doma je, da same smrt.

Ta zavest ga je prisilila, da se je odločil na pot.

»Da« je izgovoril razburjeno. »Nemudoma odide od tod. Ali poznate pot proti severu?«

Kakor vsa kaže, bodo to leto potresi na ravni in dnevnem redu; zato smo na našem permanentnem observatoriju uvedli že tekoče leto tudi permanentno službo. Kar pa pri tem posebej zanimivo, je da naša opazovalnica, ki je na našem posrednem delu pač najbolj občutno pogrešujemo, je naprava telefona. Tozadavne prošnje, da bi naša observatorija že dolgo časa čaka na preloženje, so nam pri ministarstvu pošte i telegrafa v Beogradu.

Gospodarstvo.

Industrijska mentaliteta.

Da se more v državi razvijati industrijska produkcija, brez katere je nemogoče zboljšanje splošnega ljudskega blagostanja, je potrebno več predpogojev. Glavni pogoji so: zadostna količina sirovin in pomožnega materiala, ceneni pogon, dovolj delavcev, podjetnost in organizatorične sposobnosti inicijatorjev novih industrijskih podjetij. Za državo, ki ima dovolj sirovin in delavskih moči, kot je naša, je najvažnejši pogoj za razvoj industrije kapital in podjetnost gospodarskih činiteljev.

Kapital, potreben za razvoj domače industrije, lahko dobimo ali iz narodnih prihrankov ali pa iz inozemstva. V obeh slučajih pa lahko pritegnemo kapital k industriji samo pod pogojem, če garantiramo industriji svobodni razvoj in če ima kapital izgleda, da se bo dobro obrestoval. Noben industrijski ne more zahtevati od države, da mu garantira sigurni dobiček v opredeljenem znesku. Toda vsak, kdor se loti industrije in riskira svoje premoženje, ima pravico zahtevati vsaj to, da ga država ne ovira pri operacijah na blagovnem trgu, kajti samo pod tem pogojem more podjetnik bilancirati dobiček nekaterih let z izgubo drugih, da pride koncem koncev do dobička, ki pospešuje njegovo delovanje. Noben industrijski ne more zahtevati od države, da bi mogel svobodno diktirati monopolne cene na trgu, ker bi bil s tem uničen princip svobodne konkurence, ki je industriji tako potrebna, kakor človeku zrak. Industrijski pa ima pravico, da svobodno razvija svojo inicijativno in izrabi vse privilegije, ki mu jih daje njegova organizatorična nadarjenost in uvidevnost.

Tako svobodo in pravice ima industrija po vsem svetu. Absolutna svoboda v industrijskem življenju pa je mogoča samo v onih državah, kjer obstoja industrijska mentaliteta, t. j. tam, kjer javno mnenje ne le, da ni sovražno industriji, nego pozna in priznava njen pomen in neobhodnost, da je kapital nakopičen v rokah nekaterih gospodarskih činiteljev, brez katerih industrija ne more napredovati. V državi, kjer smatrajo vsakega fabrikanta za eksploatatorja in verižnika, kjer gleda ljudstvo s prikritim sovraštvom in zavistjo na glavne predstavitelje industrije, industrijsko življenje seveda ne more napredovati. Ono se ne more razvijati tudi tam, kjer javno mnenje vpliva na državo, naj potem različnih davkov in drugih javnih dajatev reducira industrija njen dobiček, ne da bi se pri tem kdo zmenil za to, da prepreči katastrofo tega ali onega podjetja, ki mora likvidirati pod pritiskom davčnega vijaka. Vsak tepec lahko ve, da bi bil nespameten tisti kapitalist, ki bi vložil svoj kapital v industrijsko podjetje s perspektivo, da lahko računa proti eventualni izgubi, čije zneske je omejen, samo z omejenim, in sicer zelo omejenim dobičkom. Pri taki industrijski mentaliteti se industrija seveda ne more razvijati. Države, kjer sodi ljudstvo o gospodarskem življenju na ta način, ne morejo napredovati. Take države ostanejo vedno v primitivnih gospodarskih razmerah, z omejenim blagostanjem in slabo kulturo.

Žal moramo priznati, da je tudi našemu ljudstvu po zaslugi gotovih demagogov in političnih kričavcev industrijska mentaliteta popolnoma tuja. Naša industrija se bori z največjimi težavami baš za to, ker smo rinili vedno v ospredje politiko, dočim je bilo gospodarstvo zanemarjeno. Zato je pa zadnji čas, da pridejo v narodno skupščino ne kričavi in politični demagogi, temveč gospodarski strokovnjaki, ki bodo začeli resno delati. Kdor ne vidi te nujne potrebe, si naj sam pripiše posledice, ki dolete državo in njeno ljudstvo, če bomo še nadalje gonili lajno o treh narodih, mesto da se lotimo resnega pozitivnega in konstruktivnega dela na vseh poljih javnega življenja.

Gene žita ne prestopajo skačejo.

Ves prejšnji teden so cene žita skakale ne le na ameriških trgih, nego tudi v Buenos-Airesu in v drugih mestih z večjimi zalogami žita. Vzrok je v tem, da je bilo zadnje čase kupljeno mnogo pšenice in da je Rusija kupila večje količine moke. O gospodarskem položaju Rusije ni bilo inozemstvo do sedaj točno informirano. Znano je bilo sicer, da letina v Rusiji ni bila posebno dobra, z druge strani pa je skušala sama sovjetska vlada prikriti dejansko stanje ruskega gospodarstva. Zato je ruski nakup moke presenetil svetovne žitne trge. Spočetka je šlo za manjše količine, toda zadnje tedne je nakupila Rusija v inozemstvu toliko moke, da posledice pri cenah niso mogle izostati. V Londonu je bilo natovorenih okoli 200 ladij. Večina gre v Rusijo. Tudi iz Kanade gre žito in moka v Rusijo. Spe-

kulacija z žitom je zopet oživila tem boljši, ker so tudi druge evropske države prisiljene uvažati žito. Na dunajskem trgu je povpraševanje po ameriški in kanadski pšenici še vedno veliko, ker ni jugoslovenskega žita, madžarski pridelki se pa prodajajo doma dražje, nego na Dunaju. Nekoliko se je zboljšal položaj prometa z moko. Zdaj ne gre za prave kupčije za konzum, ali konzum se zanima za nove kupčije, tako da je upati, da se zboljšajo razmere tudi glede prodaje. Na Madžarskem je dosegla pšenica ceno 630.000 do 632.000 mK franco Budimpešta. Rž so plačevali mlinci zadnje dni po 540.000 mK izvoznici pa po 525.000.

Po zadnjih poročilih iz Chicago je dosegla spekulacija s pšenico svoj vrhunec. Sklenjene so bile naravnost fantastične kupčije. Nekateri verižniki so zaslužili ogromne svote, drugi so pa vse izgubili. Presenetljivo je bilo notranje pšenice na borzi v Buenos-Airesu, ki je prekoračilo celo ceno na žitnem trgu v Chicagu. Borza je bila v znamenju panike zlasti po tem, ko se je razširila vest, da namerava vlada pleniti vse zaloge pšenice.

Iz vseh teh nenavadnih perturbacij na mednarodnem žitnem trgu je razvidno, da vzrok skakanja cen ni več razmerje med ponudbo in povpraševanjem, nego nenasišna spekulacija, ki st polni žepe na račun siromašnih slojev. To verižništvo je zločinsko tem bolj, ker gre za vsakdanji kruh, pri katerem občuti ljudstvo vsako najmanjšo podražitev mnogo bolj, nego pri industrijskih izdelkih. Svetovni žitni trg ima v rokah peščice verižnikov, ki izrabi ugodno gospodarsko konjunkturo, da zasluži težke milijone. Zaloga žita se v evropskih agrarnih državah krčijo. Izvoz iz Jugoslavije je zelo majhen, Madžarska pa komaj krije domače potrebe. Njeni mlinci so morali celo naročiti večje količine argentinske pšenice. Skakanje cen žita je največ kriva Rusija, ker ni nihče pričakoval, da bo morala ta nekdanja evropska žitnica kupovati žito in moko v inozemstvu. Vse vesti iz Rusije so govorile o znatnem izvozu ruskega žita. Poleg tega ima Argentina po zadnjih poročilih deževno vreme, kar lahko vpliva na njeno letino. Vse kaže torej, da se val nepričakovane podražitve žita in moke še ne bo poлег.

Ekstremna podnebnja,
v zimi zelo mrzla, poleti zelo vroča postarajo predčasno delikatno žensko obličje. Le to nima boljšega zalogišča nego je redna uporaba

CREME SIMON
(CREME SIMON) na de vlažni, koži, da se izogne izsuševanju in tkanin, tvorbi gub in tisočim drugim krutim prikaznim let.

Prodaja se povsod
krema, prašek in milo SIMON
Pariserie SIMON, 59 Fg. St. Martin, Paris

—g Izenačenje in stabilizacija valute je Evropi neobhodno potrebna. Ameriški poslanik v Londonu Kellogg je izjavil na nekem banketu, da je reparacijski problem kot osnovno vprašanje evropske obnove po njegovem mnenju definitivno rešeno. Nemčija se je vrnila k zlati valuti, Angleška, Švedska, Holandska in Švica se pa tudi približujejo tej važni finančni reformi. Evropski narodi spoznavajo, da je edino skupna, stabilna valuta neobhodno potrebna za razvoj industrije, trgovine in prometa. Nemčija mora biti stabilizirana, pa tudi drugim narodom je treba zagotoviti potrebno sigurnost. Evropi je treba zasigrati mir, da bo mogla brez strahu in nevarnosti skrbeti za svojo bodočnost.

—g Naš izvoz na Češkoslovaško je znašal lani 417.537.000 Kč ali 2,6% celokupnega češkoslovaškega uvoza. Največ je uvažala Češkoslovaška iz Nemčije (5.583.254.000) in Avstrije 1.245.437.000 Kč.

—g Solni monopol na Poljskem. 31. januarja je stopil na Poljskem v veljavo solni monopol. Cene soli so ostale neizpremenjene.

—g Tudi v Zagrebu se kruh podražil? Zagrebški peki hočejo podražiti kruh za 75 para pri kg. Beli kruh bi veljal od sedaj 7,23, črni pa 6,85 Din.

—g Ministrstvo trgovine in industrije proti prisilni poravnavi. Po poročilih beogradskih listov je minister Šurmin izjavil, da hoče v zaščito naših gospodarskih krogov ukreniti vse potrebno, da se čim prej razveljavi zakon o prisilni poravnavi. Ta zakon se mora umakniti zaupanja v našo solidno trgovino.

—g Položaj na trgu kave. V Braziliji je veliko pomanjkanje dobre kave ki je strga popolnoma izginila. Zato so cene nenavadno visoke. Srednjeameriška kava je v primeri z brazilsko zelo poceni. Zato je pričakovati, da se cene vrste kave Santos in Rio, kakor srednjeameriška kava podraži.

—g Velike množine platina so baje našli v južni Afriki ob Muidenskem gorovju. Tako se je poročalo v seji geološke komisije južnoafriške Unije.

Nebo v februarju.

Solnce, ki je bilo 1. februarja opoldne 17°10' južno od ekvatorja, se ves januar približuje ekvatorju. Njegova deklinacija bo znašala 1. marca opoldne samo —7°41', tako da se v februarju solnce pomika prvi ekvatorju za 9°29'. Dan je čedalje daljši in traja 1. februarja 9 ur 22 minut, 1. marca pa 10 ur 57 minut. Naraščanje dneva pa enako jutraj in zvečer. Naprej narašča dan hitreje, zvečer, od 11. februarja pa jutraj. V prvi polovici februarja je torej jutraj še temno, dočim bo proti koncu že svetlo. Solnce je začetkom januarja v znamenju Vodnarja in stopi 19. febr. ob 4.43 v znamenje Ribe. Zemlja, ki je bila dne 3. jan. najbližje solncu, se zdaj od njega čedalje bolj oddaljuje. Zato se dozdnevni premer solnčnega kolobarja stalno manjša in je znašal 1. febr. 32'31", 1. marca pa samo 32'20".

Luna v noči od 8. na 9. februarja nastane delni lunin mrk. Začetek mrka bo ob 21.8 zvečer, konec ob 0.15.4. Pri nas bo to zelo dobro videno, seveda pod pogojem, če bo nebo jasno. Glavne lunine faze v februarju so: ščip ali polna luna 8. februarja ob 22.49 (v tem času bo tudi lunin mrk), zadnji kratek 16. februarja ob 10.41, mlaj 23. februarja ob 3.12. Luna se dvigne navzgor nad ekvator 5. febr. ob 16, ko bo znašala njena deklinacija +20°8'. Potem prekorači ekvator in sicer 12. febr. ob 23. na jug in doseže največjo južno deklinacijo —20°9' dne 19. februarja ob 11. u. i. 25. februarja ob 17. prekorači zopet ekvator na pol proti severu. Luna bo najbolj oddaljena od zemlje 4. februarja ob 21. (dozdnevni premer znaša ob tem času 29'27") najbližje zemlji pa bo 21. februarja ob 20. (dozdnevni premer 32'52"). V noči od 2. na 3. februarja torej sinodi, smo imeli zanimivo potemelost Aldebarana (najsvetlejša rdečkasta zvezda v sozvezdju Bik). Zvezda je izginila za nerazsvetljeni del lune ob 1.2 in se je iznova pojavila na nasprotni strani lune ob 1.53.

Merkur je v februarju razmeroma zelo blizu solncu, tako da ga s prostim očesom ne vidimo. Venera vzhaja kot jutranjica tik pred solnčnim vzhodom in izgine torej z jutranjim zarjo. Mars gre zdaj skozi sozvezdje Berana. Vidimo ga od večera do polnoči, ko zarja. Od zemlje je že preveč oddaljen, da bi mogli z manjšim daljnogledom opazovati podrobnosti na njegovi površini. Jupiter gre skozi sozvezdje Strelca in je zelo nizko pod nebesnim ekvatorjem. V februarju se pričena nova doba za opazovanje tega planeta. Vzhaja začetkom februarja pred 6. uro jutraj, koncem meseca pa že ob pol 5. Saturn je v sozvezdju Tehtnice, severno od stalnice alfa. Vzhaja začetkom februarja ob 1. uri, koncem februarja pa že pred polnočjo; v tem času ga lahko opazujemo do jutra. Sredi februarja ga vidimo v daljnogledu kot kolobar s premerom 15.6", obdan z obročem v obliki elipse, čije osi merijo 39.2" in 13.8". Uran je med sozvezdjem Vodnarja in Ribe. Z daljnogledom ga lahko vidimo samo zgodaj zvečer, ker je okrog 19. zahaja. Neptun je za padno od stalnice Regula v sozvezdju Leva in ho 10. februarja v opoziciji s solncem. Ob tem času ga bodo lahko astronomi opazovali. Nad obzorjem je vso noč do jutranje zarje.

Beogradski pustolovec pod ključem.

Nedavno je policija v Skoplju aretirala pustolovca in golufa Josipa Pinta, ki je bil v petek prepeljan v Beograd. Zadnje čase se je mudil Pinta v Carigradu, odkoder je moral pobegniti v našo državo, ker so mu bili detektivji za petami. Preko Soluna je prišel v Bitolj, po tem pa v Skoplje. Tu se je kmalu seznanil z uglednimi osebami, ki jim je lagal, da ga je poslala iz Carigrada neka francoska zdravniška mislija, da zgradi v Skoplju moderno bolnico. Nekateri so mu verjeli, drugi, ki poznajo današnji pokvarjeni svet, so pa obvestili o fiktivnem zastopniku francoske mislije policijo. Policija je Pinta takoj poklicala, da ugotovi njegovo identiteto. Ko so zahtevali od njega legitimacijo, je pognil iz listnice potni list našega konzulata v Egiptu, v katerem je bilo napisano: »dr. Josip Phitortich, avocate et journaliste de Belgrade«. Ker je bil potni list v redu, policija ni hotela aretirati »advokata«, nego je obvestila brzojavno šefa javne varnosti v Beogradu Popovića. Ta je že davno poznal Pinta. Šele ko je prišel iz Beograda odgovor, da je Pinta navaden seplear, ga je policija v Skoplju aretirala.

Pred prihodom v Skoplje je bil Pinta v Carigradu in Jeruzalemu, kjer je spaval s svojimi pustolovščinami na noge vse prebivalstvo. Ko je prišel elegantno obločen v Jeruzalem, je najel izvoška ter mu naročil, naj ga odpelje v najboljši hotel. Tam je najel celo stanovanje. Na vrata je pritril vizitko predsednika jugoslovenskega tiska. Ravnatelj hotela mu je izkazoval visoko čast, misleč, da ima pred seboj odličnega jugoslovenskega novinara. In Pinta je živel v Jeruzalemu zelo razkošno. Fotografiral se je dal zdej v aeroplanu, zdej v avtomobilu ali na osedlanem oslu. Ali njegova sreča ni bila dolgotrajna. Jeruzalemska policija je obvestila o pustolovcu beogradsko policijo in ko je dobila odgovor, je hotela Pinta takoj aretirati. Ko pa so prišli policijski organi drugi dan v hotel, so našli sobe prazne. Mož je menda zavohal, da mu preti opasnost. Iz Jeruzalema je bil mahnil v Afriko, kjer je tudi uganjal svoje pustolovščine. Slednjic ga isrpeljala pot v Carigrad.

Ko je prišel v Carigrad, je dal napisati vizitke: »dr. Josip Pinta, avocat, Belgrade«. S temi vizitkami je šel na delo in je kmalu občeval z odličnimi Grki in Angleži. Stanoval je seveda v najlepšem hotelu, kjer je bil tudi na hrani, ne da bi kaj plačal. Nekega dne se je seznanil z bogatim Grkinjo, ki jo je nalogal, da je lastnik velikih rudnikov v Srbiji. Na račun teh

To in ono.

rudnikov si je izposodil od lepe znanke večjo svoto denarja. Tudi nekega Angleža je ogoljufal na ta način za 5000 Din, nakar je izginil iz Carigrada. V Skoplju so oblažili naprave konec njegovim pustolovščinam. Preiskava spravi na dan še druge zanimivosti iz življenja »beogradskega odvetnika«.

Banco di Santo Spirito.

Banka sv. Duha, ustanovljena na podlagi papeževе bule leta 1606, v Rimu, je najstarejši denarni zavod na svetu. Centrala te banke je v Rimu na Corso Umberto I. 384, podružnica pa na via Banco di Santo Spirito. Zadnje čase se je začelo to denarno podjetje sv. Duha pečati tudi s finančnimi in bančnimi operacijami. Zanimivo je, kot rečeno, da je bila ta banka ustanovljena l. 1606, z bule papeža Pavla V. V nasprotju s sedanjo prakso ni zahtevala od posojil nobenih obrestij, pa tudi od vloženega kapitala ni plačevala obrestij. Kdor je nalagal denar v to cerkveno podjetje, je moral plačati posebno takso kot nekako odškodnino za

varnost premoženja, ki mu jo je nudilo podjetje. S temi takсами je banka krila svoje upravne stroške. Del vplačanih taks je šel za podporo najstarejše dobrotelne ustanove v Rimu, takozvanega »Dobrotelnega Instituta sv. Duha«. Nad 250 let je banka na ta način razvijala svoje človekoljubno delovanje. V novejšem času pa je posegel tudi v ta zavod pohlep cerkvene gospode. Že leta 1874. je začela banka v Rimu in okolici spekulirati s finančnimi operacijami.

Prvotno dobrotelno podjetje je likvidiralo l. 1898. Ko so bili poravnani vsi dolgovi, je ostal tekoči fond, ki je šel deloma za ustanovitve sedanje papeževе banke in sicer 1.238.875 lir kot osnovni kapital in 124 tisoč 615 lir kot rezerva. Ta kapital je bil pozneje zvišan na 15.000.000 lir. Zadnja leta je otvorila banka več podružnic po vsa večjih italijanskih mestih. Slednjič se je pridružila italijanski bančni federaciji, v kateri je organiziranih 55 katoliških denarnih zavodov. Njena centrala je »Credito Nazionale« v Rimu. Tako se je spremenila prvotna dobrotelna ustanova v čisto navadno spekulativno finančno podjetje in sv. Duh je lahko vesel, da dela na račun zaslepljenega ljudstva tako imenitne kupčije. Navzlic temu je pa cerkvena gospoda zelo huda, če ji kdo očita, da izsesava ljudske žulje.



BIVSA CESARICA ZITA in njen bodoči mož grof Joseph Hunyady. — Grof Hunyady je bil pobočnik pokojnega cesarja Karla. Ko se Zita poročila s tem madžarskim plemičem, se bo lahko preselila s sinom Otonom na Madžarsko.

Usoda Habsburžanov.

Dunajski listi poročajo, da pripravljajo neko francosko filmsko reklamno podjetje reklamni film, s katerim hoče pomagati demotiviranim Habsburžanom, ki so v gmotni stiski. Film ima namen predložiti tragično smrt Karla IX. njegovo prizadevanje za obnovitev ogrske monarhije, njegovo bolezen in smrt v pregnanstvu na otoku Madejra. Filmsko podjetje je naprosilo tudi bivšo cesarico Zito, da bi figurirala v tem filmu, ki predstavlja njen sedanjí položaj.

Od vseh Habsburžanov živi v najslabših gmotnih razmerah bivša cesarica Zita. Stanuje v neki villi na Španskem. Vilo so ji kupili njeni prijatelji s prostovoljnimi prispevki. Drugi Habsburžani niso sicer v taki gmotni stiski, vendar pa jim je odklenalo prejšnje razkošje. Sinovi ubitega nadvojvode Frana Ferdinanda so študenti. Najstarejši, Maks Hohenberg, je slušatelj juristične fakultete na Dunaju. Študira baje zelo pridno in živi skromno. Hrana ima v menzi. Drugi Ferdinandov sin študira na višji poljedeljski šoli v Gradcu. Sin Elizabete in edini vnuk cesarja Frana Jožefa študira na umetniški akademiji. Deca Leopolda Salvatorja živi v Španiji. Anton in Franc Jožef sta slušatelja tehniškega instituta v Madridu. Mlajši brat Karl ima baje velik talent za tehniko in slovi že kot izumitelj. Njegova sestra Marija Brezmadežna se peča z glasbo, druga sestra Margarita, pa s slikarstvom.

Princ Ruprecht je obnovil na Bavarskem svoje numizmatično delo in diktira po cele ure mladi ženi, ki piše s pisalnim strojem. Ena hči Ludvika III., Hodelinda se peča s kiparstvom in literaturo, druga, Gertruda, pa z agronomijo. Princesa Terezija Bavarska je dovršila medicinske študije. Njen bratranec slovi kot izbrani kirurg za očesne bolezni, Ludovik Ferdinand je kirurg v Monakovem, njegova hči pa poučuje jezike in slika. Svoje umetniške proizvode prodaja v Ameriko. Vojvoda Franc Salvador s sinom vodi svoje posestvo na Nižji Avstrijskem. Vilhelm, bivši pruski kralj in nemški cesar, je stopil kot sotrudnik v neko filmsko podjetje in se zelo zanima za ta poklic. — Hic transit gloria mundi. Nekdaj vsemogočni Habsburžani so se razkropili po svetu in morajo delati, če hočejo živeti. Njihove oblačnosti in objestnosti je menda sedaj konec.

Ženski kotichek.

Za idealnimi nožicami.

Profesor Redorta se je lotil nevalnežnega posla — iskati idealne ženske nožice, pa se bridko prirožuje, kako težko je najti to zapeljivo reč. Učenjak je dolga leta studiral in meril ženske nožice na umetniških slikah in fotografijah. Temeljito si je ogledal in premeril nožice mnogih dam ter je prišel do žalostnega zaključka, da sploh nobena ženska s 30 leti nima lepih nog, ker nosi čevlje z visokimi petami in ozkimi stopali. Noga izgubi na ta način prvotno lepo obliko, ker je telesa prenešana naprej. Z idealnimi nožicami so se lahko ponašale ženske stare Grške in antičnega Rima, ki so nosile sandale. Zato normalna oblika nog pri njih ni bila pokvarjena. V sedanji moderni obutvi je našla lepota ženske nožice grob. Profesor Redorta je na podlagi svojih opazovanj ugotovil, da imajo nemške, ruske, švicarske, holandske in švedske ženske sploh široke in ostudne noge. Nasprotno so pa noge Angležij in Američank preozke in predolge, da bi moglo veljati za lepe. Najlepšo obliko ženskih nog najdemo še pri severnih in latinskih narodih, zlasti med Italijankami in Francozinkami, ali tudi pri njihovih nožicah je lepota potez že pokvarjena, ker nosijo tesne ozke čevlje z visokimi petami. Prof. Redorta priporoča ženskam, naj hodijo bose ali pa s sandalci, če hočejo doseči idealno lepoto svojih nožic. Priporoča tudi masažo nog, ki lahko odstrani de-

formiranje poteze in oblike. Učenjak v svoji dobri volji seveda ni pomislil, da njegovi nasveti ne bodo ugajali ženskam, še manj pa modnim trgovinam, ki prodajajo ženske čevlje.

Kje se lahko omožite?

Mnogi trdijo, da je več žensk, nego moških. To pa ni res. V Evropi je sicer več žensk, nego moških, zato je pa to razmerje drugačno v ostalih delih sveta. V Evropi odpade na 1000 moških 1024 žensk, v Afriki 990, v Ameriki 977, v Aziji 944, v Avstraliji 814. Razmeroma največ žensk med evropskimi državami je na Norveškem: 1060 na 1000 moških. Angleška ima 1059 žensk na 1000 moških, Švica 1055, Španija 1044, Portugalska 1041, Nemčija 1035, Rusija 1022, Francija 1008, Italija pa samo 989, Belgija 985, baltske države približno 950. V Afriki imajo nekatere države, kakor na pr. Egipt, več žensk, nego moških, toda v večini afriških držav imajo moški večino. Največ žensk je v zapadni Indiji, in sicer 20% več, nego moških. V Equadoru na 1000 moških 1129 žensk, Martinique 1091, v Kolumbiji 1038. Salvador je edina država na svetu, kjer je število moških in žensk enako. Tam menda starih devic sploh ne poznajo, če se zakonski možje zadovoljujejo z eno ženo. V Združenih državah pride na 1000 moških samo 978 žensk, v Peru in Kanadi 976, v Argentini 942, v Braziliji 988, v Urugvaji 934, na Japonskem 971, v angleški Indiji 944, v Sibiriji 932, v srednji Aziji 877, v Honkongu pa samo 375. Na otoku Mauricij (v Indijemskem oceanu, preje Isle de France) je dvakrat toliko moških nego žensk. Iz teh podatkov je torej razvidno, da se ženskam še ni treba bati pomanjkanja moških. Če se ta ali ona ne more omožiti, naj odpotuje v Honkong ali na otok Mauricij, kjer si lahko po svoji volji izbere moža.

Vrednost gospodinjanskega dela.

Neki ameriški list je vprašal svoje čitatelje, koliko je vredno delo gospodinjice. Med odgovori je bil tudi dopis 30 letne dame, ki piše: Skuhala sem v svojem življenju 233.425 porcij, spekla 33.195 hlebcev kruha in 5630 potice ter pripravila 1550 litrov vkuhanega sadja. Zredila sem 76.630 kokoši in piščancev ter stolkla 27.235 funtov masla. To delo je vredno po mojem računu 50.000 dolarjev. V naši valuti znaša to 3.100.000 Din. Recimo, da se je dotična dama poročila z 20. letom. S svojim gospodinjstvom je zaslužila možu vlako leto okrog 33.333 Din. Pa so še možje, ki pravijo, da žensko delo ni nič vredno!



NASLEDNIK TROCKEGA. Po odstranitvi Trockega je prevzel predsedstvo revolucijonarne vojnekega sovjeta Frundze, ki ima od sedaj glavno besedo v rdeči armadi.

Branislav Nušić:

Mona Vana.

(Povest.)

Prvo dejanje.

Dekoracija povsem običajna. Ulica v Palilulskem kvartu. Nizka hiša s tremi okni, ena od njih, ki se vsakih šest mesecev dajo v najem.

Pera, bivši sluga državne bolnice, pravi:

»To je zato, ker se v tej hiši pojavljajo duhovi.«

Nastas, branjevec, zopet:

»Jok, ne zato, ampak najemniki ne plačujejo stanarine. Pogled, toliko let že sedim tukaj, prav preko pota, okno gleda v okno, pa ne vem, da bi bil kateri najemnik šel stran kakor se spodobi in bi se bil poslovil od hišnega gospodarja. Zdaj sedi v tej hišici gospod Paja Jeremič, bivši pisar pri okrajni policiji.«

Gospod Paja je eden od onih pisarjev, ki se, dokler je v službi, pojavlja včasih v »dopisih z dežele«, ko pa je izven službe, ne ve nihče o njem, da je živ.

Bil je nekoč krojaški pomočnik in mu to še zdaj v življenju zelo mnogo koristi. On si sam popravlja svojo obleko in napravi zdaj iz policijske uniforme.

Četrta (Beograd je razdeljen v okraje, imenovane »kvarta«).

me obleko, zdaj zopet iz civilne obleke uniformo.

Ko je opustil krojaški posel, je odprl najprvo plesno šolo in kakor se je vedno hvalil, je odgojil v tej lastnosti veliko generacij plesalcev. Pozneje, ko je prinesel nekdo v Beograd »polonezo«, »padekatr« in »boston«, je moral opustiti tudi ta posel in je postal praktikant.

Po nekoliko letih praktikantovanja so mu dali spričevalo, v katerem je bilo pisano, da je marljiv, zanesljiv, zmožen v svoji stroki in »vešč srbskemu jeziku«.

Tako nekako se je gospod Paja prerinil do imenovanja, oblekel je svojo prvo uniformo in predno je šel v svoj okraj, se je pobrigal, da ne pojde sam. Posrečilo se mu je, da se je oženil.

Tega posla ni zavlačeval. Verjel je, da je ženitev »loterija« in ni mu bilo do tega, da dobi ravno glavni dobiček, vedoč — da je za glavni dobiček potrebna tudi »penzija« in je bil zadovoljen tudi z manjšim.

Čim je izustil to željo, so se takoj našle tudi mešetarice, ki so zatrjevale, da je on »mož s »karijero« — ona pa, da je »dobra gospodinja«. In tako sta se »mož s »karijero« in »dobra gospodinja« videla nekega dne, si bila vseh eden drugemu in naslednji dan so prinesle vse beograjske novine sledečo važno vest:

»Zaroka.«

G. Paja Jeremič, novoimenovani pisar tega in tega okraja, se je zaročil z gđno. Persido, sestro tetke Tome Mihajloviča, kotlarja v našem mestu. Zarocencema naše najiskrenejše častitke.«

Svatba se je hitro izvršila in nekega dne sta »mož s karijero« in kotlarjeva sestra tetke odšla v ta in ta okraj.

Ni prešlo za tem mnogo časa in že se je gospod Paja z gospo Perso vrnil zopet v Beograd in napravil iz uniforme civilno obleko. Zopet ni prešlo dosti časa in gospod Paja je dobil novo službo v nekem drugem okraju in je zopet prekril civilno obleko v uniformo.

In to je šlo tako nekolikokrat. Zdaj je zopet brez službe, zopet je v civilu. Sabljo je zavil v brisačo in postavil v omaro, gumbce od uniforme je spravil v vrečko, kupo pa je zavil v stare časopise in čaka na čas in na svojo pravico.

In on bi bil čakal na ta čas in na to pravico zelo potrpežljivo, kajti kakor je imel g. Paja navado izraziti se »so prilike dandanes zelo težke«.

Že štiri mesece ni plačal stanarine in hišni gospodar mu ne da priti do soproge; oblegajo ga neki žiranti, oblegajo ga upniki in ne more priti do sapa. Devet mesecev je brez službe, živi od menice do menice in od tožbe do to-

žbe. Ako stopi na ulico, ga sreča upnik, ako stopi na trg, ga sreča upnik, ako gre v kavarno, ga sreča upnik. Tako danes, tako jutri, upniki pa se čimdalje bolj množe. Še ne more iti po ulici, po kateri se pride od njegove hiše, čež nekaj časa ne more več niti po drugi ulici in zopet čez nekaj časa po tretji.

Nekega dne vidi, da je povsem obkoljen od upnikov, pomoči pa, za novo službo, od nikoder. Ne gre iz hiše in si ne upa pomoliti glavo skozi okno.

Ali kakor je v vsakem obkoljenem mestu, tako je bilo tudi v tej mali hišici — nastopilo je pomanjkanje.

Če bi se mogel g. Paja prikrasti do mesta, bi si nabavil malo brašna, tako pa sta on »mož s karijero« in gospa Persa »dobra gospodinja« glodala že skoro samo suho skorjo.

Kaj bi in kako bi?

»Ne preostane mi drugo«, pravi gospod Paja nekega dne gospici Persi, kakor da pokliče kuma. On nima pare, ne more nama pomagati, ali star človek je, more nama svetovati in, kar je glavno, more se v našem imenu pogajati.

Poklicala sta kuma, razodela mu vse svoje križe in težave ter ga zaprosila, da posreduje.

Zaradi dolgov ne moreš ničesar storiti, ali če bi dobil službo, bi mi vsi moji upniki še dalje zaupali, pa bi bil na konju. Zdaj je sicer ugodna prilika

za službo, ali jaz ne smem stopiti iz hiše. Sedanji načelnik ministrstva notranjih zadev je moj učenec in da zna danes plesati tramblan in mazurko in sploh vse moderne plesne, se ima zahvaliti samo meni. Pa... to pravim, prilika bi bila dobra.«

In zares se kum loti tega posla. Gre in se vrne. Pravi: »Bil sem mlad, krasen človek je gospod načelnik. Pravi, če tudi ne moreš ti priti do njega, naj pride kuma Persa. Ali ni treba, da pride v pisarno, nerodno je pravi, za mlado žensko, da hodi po pisarnah, ampak naj pride kuma Persa na njegovo stanovanje in s službo, da bo lahko.«

Tako pravi kum in se poslovi. Paja pa ostane globoko zamišljen. Kdo ve, kaj si je on vse mislil; kdo ve, kaj je on vse hotel ali ni hotel, ali sredi tega premišljevanja ga prekine gospa Persa z odločno izjavo:

»Jaz grem!«

»Persa,« krične on, ne vedoč, kako naj bi nadaljeval.

»Tako ne moreva več dalje, pri Bogu, odvrne Persa, »jaz grem, prosila ga bom kakor samega — Doga, pa... malo srca bo že imel.«

In odšla je, on pa je ostal še nadalje obkoljen v svoji mali hišici v Palilulskem kvartu.

(Konec prih.)

Barvni trakovi, ogljeni, indigo in povoščeni papir, hektografični zvitki in aparati, podloge za stroje pri Lud. Baraga, Selenburgova 611.

Zahvala. 340

Na tolažilnih dokazih toplega sočutja, katerih smo bili deležni ob smrti svojega dragega očeta, gospoda

Franc Hauptmanna

prof. v p.

se najiskreneje zahvaljujemo.

Ljubljana, dne 3. februarja 1925.

Zalujoči ostali.

Santina Svetina 330

absolventinja trg. akademije

po dolgi, mučni bolezni, previdna s svetlojstvi za umirajoče, v 22. letu starosti preminila.

Pogreb drage raniče bo v **torok, 3. februarja** ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Gospodarska cesta 6, na pokopališču k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 2. februarja 1925.

Ivan in Svetka, starši. — Benjamin, brat. — Melita in Ana, sestre.

Vabilo 328

22. redni občni zbor

Delniške družbe združenih pivovarov

Zalec in Laško v Laškem

Ki bo v sredo, dne 19. februarja 1925 ob pol 11 predpoldne v pisarniških prostorih Delniške pivovarne v Laškem.

Dnevni red:

- 1) Poročilo upravnega sveta o letnem računu.
- 2) Poročilo revizijske komisije.
- 3) Odboritev bilance in sklepanje o podelitvi absolutorije upravnemu svetu.
- 4) Izprememba pravil.
- 5) Volitev v upravni svet.
- 6) Volitev revizijske komisije.

Izprememba pravil se tiče §§ 5, 9 in 16 t. s. razglasitve društvenih objav ter rok in kraj za izvršitev občnega zbora.

Po § 16 pravi imajo pravico glasovanja na občnem zboru delničarji, ki založe najkasneje šest dni pred občnim zborom, t. j. do dne 12. februarja 1925 delnice, utemeljujejo njih glasovno pravico pri kreditnem zavodu za trgovino in industrijo v Ljubljani ali pa pri bližnji delniški družbi pivovarne Union v Ljubljani.

Posest vsake delnice daje pravico do enega glasu na občnem zboru (§ 16 pravi).

Laško, dne 3. februarja 1925. **Upravni svet.**

Ako

Gospe žele

Biti elegantne

naj kupijo **SVILO** in **TKANINE** s tem znakom:

Prodaja samo engros

Zagreb

Jelačićev trg 20/III.

Brzobjavi:

Eddog - Zagreb

Telefon: 6-80.

Kajstorijska slovenska

Plesarska in litarska

delavnica

Ivan Brčić, Dunajska c. 19,

se priporoča. Izvršitev točna cene zmerne. 1798

Franc Szantner

Ljubljana

Selenburgova 1

Trgovina vseh vrst čevljev za gospode, dame in otroke. Specijalist za ortopedična in anatomska obuvanja.

Piccolijevo

železnato vino

krvna sialotna, krvi potrebna in neravna osebe, bledelne in šbke otroke.

Dobi se v

lekarni dr. G. Piccoli

Ljubljana D. majska cesta 1537

Nudim lasne obročke

vpletke (kile), barvanje las z

»L' Oreal Hanc«

M. PODKRAJEK,

rizar za dame in gospode.

Sv. Petra cesta 32 1965

Mali oglasi, ki služijo v

neuredovanju in social-

namenu občinstva,

vsaka beseda 10 centov.

Najmanjši znesek Din 5.

Službe

Trgovski sluga,

zanesljiv, trezen, pošten ter v Ljubljani dobro znan — se sreje pri tvrdki Julio Meini d. d. 337

Vpokojenec

z majhno pokojnino želi službe pri kakem industrijskem podjetju. — Dobi broščico vsake službe. — Ponudbe se pravi pod »A. B. C. 331« na upravo »SL. Narodae«.

Prodaj

POZOR! POZOR!

Ostanki za perilo

so naprodaj po polovični ali zelo nižnji ceni. — Ne zamudite ugodne prilike! — Resljeva cesta št. 30/I, desno. 339

Hrastova stabla 332

(stočca)

u vsaki količini kupujemo. Ovrhne ponude, mogućnost ogleda u šumi, udaljenost od granice javiti na:

Zagreb I, poštanski pretinac br. 162

Zastoni

dobite v mesecu februarju pri nakupu blaga poleg običajnega popusta še

1 par ženskih nogavic	} pri enkratnem nakupu od Din 150 do 250—
ali 1 par moških nogavic	
ali 1 par naramnic	
1 pleteno samoveznico	
1 par svil. ilor nogavic	} 250 do 400—
1 stekl. kolinske vode	
1 manicure kaseto	
1 manicure kaseto večjo	
1 manicure kaseto veliko	} 400 do 600—
1 stekl. francoskega parjuma	
ali manicure kaseto	
1 stekl. francoskega parjuma	
ali manicure kaseto	} preko Din 1000—
1 stekl. francoskega parjuma	
ali manicure kaseto	
1 stekl. francoskega parjuma	

Modna trgovina A. ŠINKOVIC nasl. K. SOSS

Ljubljana, Mestni trg 19. 335